

OBSAH

1. Dejiny slovenskej poézie po roku 1945 (RŠ).....	2
2. Dejiny slovenskej prózy po roku 1945 (RŠ).....	7
3. Dejiny spisovnej slovenčiny (RŠ).....	8
4. Dialektológia (RŠ).....	11
5. Didaktika I (RŠ).....	13
6. Didaktika II (RŠ).....	15
7. Didaktika II (RŠ-3R).....	17
8. Fonetika a fonológia slovenského jazyka (RŠ).....	19
9. Interpretácia umeleckého textu (RŠ).....	21
10. Lexikológia a frazeológia slovenského jazyka (RŠ).....	25
11. Literatúra národného obrodzenia (RŠ).....	27
12. Literatúra pre deti a mládež.....	29
13. Metodológia záverečnej práce (RŠ).....	31
14. Morfológia slovenského jazyka (RŠ).....	33
15. Obhajoba záverečnej práce (RŠ).....	35
16. Pedagogická prax (RŠ).....	36
17. Slovenská medzivojnová literatúra (RŠ).....	38
18. Slovenský jazyk a literatúra s didaktikou (RŠ).....	42
19. Slovenský realizmus (RŠ).....	43
20. Staršia literatúra (RŠ).....	45
21. Svetová literatúra (RŠ).....	47
22. Syntax slovenského jazyka (RŠ).....	49
23. Teória literatúry (RŠ).....	51
24. Vývin slovenského jazyka (RŠ).....	53
25. Základy slavistiky (RŠ).....	55
26. Úvod do štúdia slovenského jazyka (RŠ).....	56
27. Štylistika (RŠ).....	58

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: KATOLÍCKA UNIVERZITA V RUŽOMBERKU	
Fakulta: Filozofická fakulta	
Kód predmetu: KSJL/01S30220W/23	Názov predmetu: Dejiny slovenskej poézie po roku 1945 (RŠ)
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Forma výučby: Cvičenie Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách): Týždenný: Za obdobie štúdia: 12s Metóda štúdia: prezenčná	
Počet kreditov: 0	Pracovná záťaž: 0 hodín
Odporúčaný semester/trimester štúdia: 6.	
Stupeň štúdia: N	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: Priebežné hodnotenie: Postupné osvojovanie si vedomostí z prednášok a cvičení (dobrovoľné testovanie cez KAHOOT po skončení kurzu). Načítanie textov a ich reflexia na seminárnu časť kurzu (práca v skupinách). Reflexia filmu, sledovanie Literárnych kvocientov (online) (individuálna práca). Vypracovanie a zaslanie pracovných listov. Seminárna práca. Hodnotené testovanie vedomostí a zručností: Pracovné listy (40%) Ústna skúška (60%) Pracovné listy pozostávajú zo skupinovej a samostatnej práce. Predmetom skupinovej práce sú otázky zamerané na povojnovú a súčasnú poéziu. Predmetom individuálnej práce sú postrehy zo sledovaných filmov a zo sledovania tematicky zameraných Literárnych kvocientov. Pracovné listy je potrebné zaslať do vopred stanoveného času pred najbližším stretnutím. Ústna skúška má dve časti: 1. literárny portrét autora/autorky povojnového alebo ponovembrového obdobia (+ rozbor 1 básne) 2. charakteristika literárneho obdobia/prúdu/tendencie/zoskupenia s predstavením dominantných znakov poetiky a autorskej skladby	
Výsledky vzdelávania: Študentov a študentky vedie kurz ku schopnosti identifikovať znaky, predstaviteľov, ich tvorbu, poetiku a základné historicko-literárne pohyby povojnového a ponovembrového obdobia v priestore poézie. (rozpätie rokov 1945 - 2024). Pod vedením pedagóga nadobúdajú účastníci a účastníčky kurzu teoretické, interpretačné a literárnokritické kompetencie, ktoré môžu využiť v školskej praxi, v kultúrnom a spoločenskom priestore.	
Stručná osnova predmetu: Prednáškový blok: 1. Situácia v umení po skončení 2. svetovej vojny. Schematizmus, jeho princípy a reprezentanti. Návrat lyrického subjektu do poézie. Časopis Mladá tvorba. Poézia básnikov Trnavskej skupiny.	

2. Manifesty a tvorba Osamelých bežcov. Individuálne básnické talenty slovenskej poézie 60. rokov. Návraty zakázaných básnikov do literatúry v období Pražskej jari.
 3. Normalizácia v umení 70. a 80. rokov. Demokratizačné tendencie v polovici 80. rokov. Ženy autorky. Nástup generácie nonkonformných individualistov.
 4. Situácia v umení po Novembri 1989. Nové usporiadanie inštitucionálneho života. Progresívne impulzy staršej básnickej generácie. Kľúčové línie mladšej ponovembrovej poézie. Poézia nonkonformného individualizmu. Básnici „barbari“. Text generation / experimentálno-dekonštruktívna línia autorov.
 5. Poézia písaná ženami (archetypálne autorky, anestetická genderation). Spirituálni básnici. Básnici súkromia.
- Seminárny blok (práca s umeleckým textom):
1. POÉZIA: Autori schematizmu (vlastný výber)
- M. Rúfus: Až dozrieme, Rakvy z Vietnamu, Človek (zb. Až dozrieme, Zvony)
- M. Válek: Prehliadka, Jablko, Óda na lásku (zb. Dotyky, Milovanie v husej koži)
- J. Ondruš: Mačka s dvomi hlavami, Nemilosť (zb. Šialený mesiac)
- J. Stacho: Stretnutie, Uspávanka (zb. Svadobná cesta)
- FILM: VÁLEK / P. Lančarič, 2018
2. POÉZIA: P. Repka: Súvislosti (zb. Spiečka v katedrále)
- M. Kováč: Stena, Ružová záhrada (zb. Zem pod nohami)
- J. Mihalkovič: Marianna, Priložím (zb. Lútosť, Zimoviská)
- Š. Strážay: Tiché leto, Niekoľko vecí na stole (zb. Veciam na stole)
- J. Buzássy: I, XXXVIII (zb. Krása vedie kameň)
- FILM: OSAMALÍ BEŽCI / youtube (D. Hevier – Osamelí bežci, I. Laučík, P. Repka, I. Štrpka)
- SMRŤ MINISTRA / M. Košický, 2009
3. POÉZIA: L. V. Gavorníková: Stolárov dom, Korene (zb. Pohromnice)
- D. Hevier: Deti starnú, Hamlet ako vždy šialený (zb. Elektrónkový klaun)
- J. Urban: Ráno poskladaných slnečníkov, Armády hnusu (zb. Malý zúrivý Robinson, Kniha polomŕtvych)
- T. Lehenová: Leniviem s odvahou a vyčerpávajúco, Kohútik ako vodovodný (zb. Pre vybranú spoločnosť)
- FILM: VODA, ČO MA DRŽÍ NAD VODOU / T. Magnusek, 2019
4. POÉZIA: P. Repka: básne IV, V (Že-lez-ni-ce)
- M. Rúfus: Cestou do mesta AIDS, Môj epitaf (zb. Neskorý autoportrét, Čítanie z údely)
- J. Buzássy: Posledné veci, Samota, Poézia (zo zb. Náprava vínom, Zátisšie – krátky pôst)
- LQ: 13 (J. Buzássy, I. Štrpka), 33 (revízia 3 desaťročí)
- <https://www.youtube.com/watch?v=KBTGuP9rzfY&t=2248s>
- <https://www.youtube.com/watch?v=h9JdCIhrj8U&t=6s>
5. POÉZIA: R. Bielik: vybrané básne (zb. Mandragora, Mesačný brat, Vlčí ruženec)
- <https://www.litcentrum.sk/autor/robert-bielik/ukazky-z-diel>
- M. Ábelová: vybrané básne (zb. Básničky pre domáce paničky, Večný pocit nedele)
- <https://www.litcentrum.sk/autor/mirka-abelova/ukazky-z-diel>
- P. Macsovszky: V nemom úžase (zb. Strach z utópie)
- P. Šulej: Predstav si 7 dní stvorenia (zb. Kult)
- M. Habaj: Malé slzy veľkých dievčat (zb. A. Snegina: Pas de deux),
- b. Idol (Caput Mortuum), Idaho Connecticut, List developerovi (zb. Michal Habaj)

<https://www.litcentrum.sk/ukazka/caput-mortuum>
<https://www.litcentrum.sk/ukazka/michal-habaj>
<https://www.facebook.com/literarnyklub.sk/posts/10152775692910408/>
 LQ: 2, 26, 45
<https://www.youtube.com/watch?v=lpGCSOUXIIg&t=1232s>
<https://www.youtube.com/watch?v=wZE0QT22G5c>
https://www.youtube.com/watch?v=SF2JdFF3DZM&list=PLJJy0O_w0e96TeYlxj2ATE0KNEwAhNr0Y&index=8
 6. POÉZIA: A. Ondrejková: Vystupujem z mora, Lanská predstava, Nie sama, a
 predsa (zb. Havrania, snová), vybrané básne (zb. Úzkosť)
<https://www.skalnaruza.com/media/uzkost/mobile/index.html>
 E. Luka: vybrané básne (zb. Divosestra)
<https://www.litcentrum.sk/ukazka/divosestra>
 M. Ferenčuhová: M. R. (39), Zoznamy, Chorobopis (zb. Imunita)
https://www.skalnaruza.com/media/imunita_1/mobile/index.html
 K. Kucbelová: vybrané básne (zb. Malé veľké mesto) <https://www.litcentrum.sk/ukazka/male-velke-mesto>,
 b. Čas izolácie, Branné cvičenie, Ploty (zb. Vie, čo urobí)
 E. J. Groch: vybrané básne (zb. TO)
<https://www.litcentrum.sk/ukazka/erik-jakub-groch>
 Príbeh, Druhá naivita, Nosenie, Ventil (zb. Druhá naivita)
https://www.skalnaruza.com/media/druha_naivita/mobile/index.html
 R. Jurolek: vybrané básne (zb. Život je možný, Smrekový les, Poľné vety)
<https://www.litcentrum.sk/ukazka/zivot-je-mozny>
<https://www.litcentrum.sk/ukazka/smrekovy-les>
<https://www.litcentrum.sk/ukazka/polne-vety>
 J. Kuniak: vybrané básne (zb. Ako sme sa stali)
https://www.skalnaruza.com/media/ako_sme_sa_stali/mobile/index.html
 Ľ. Bendzák: vybrané básne
<https://knihynadosah.sk/lubos-bendzak-mesuge-vyber/>
https://www.skalnaruza.com/media/vlastna_vaha/mobile/index.html
 LQ: 5 (Ľ. Bendzák), 6 (M. Ferenčuhová), 31 (E. Luka), 42 (E. Groch), 54 (R. Jurolek, J. Kuniak)
https://www.youtube.com/watch?v=ytYDgkvWHh4&list=PLJJy0O_w0e96553a3AKN5q4svebPhSes6&index=6
https://www.youtube.com/watch?v=wllmWkMFY54&list=PLJJy0O_w0e96553a3AKN5q4svebPhSes6&index=5&t=1019s
<https://www.youtube.com/watch?v=KHU4qKcCnjs&t=2517s>
https://www.youtube.com/watch?v=vQ4rvwEEdM0&list=PLJJy0O_w0e96TeYlxj2ATE0KNEwAhNr0Y&index=5
https://www.youtube.com/watch?v=8z_9JmC08Jg&t=2s

Odporúčaná literatúra:

Album slovenských spisovateľov. In: www.litcentrum.sk

BÍLIK, R.: Slovenská literatúra po r. 1945 I, II. Trnava: TU, 2009.

JUHÁSOVÁ, J.: Belasé Ó. Básnická cesta Rudolfa Juroleka. Bratislava: SLC, 2023.

JUHÁSOVÁ, J.: Litanická forma od avantgardy po súčasnosť. Ružomberok: Verbum, 2018.

JUHÁSOVÁ, J.: Od symbolu k latencii. Spirituálna téma a žáner v súčasnej slovenskej poézii. Ružomberok: VERBUM, 2016.

KOLEKTÍV (ed. V. Mikula): Slovník slovenských spisovateľov. Bratislava: Kalligram – Ústav slovenskej literatúry SAV, 2005.

KOLEKTÍV (ed. R. Chmel): Slovník diel slovenskej literatúry 20. storočia. Bratislava: Kalligram – Ústav slovenskej literatúry SAV, 2006.

MARČOK, V. a KOL.: Dejiny slovenskej literatúry III. Bratislava: LIC, 2006.

PASSIA, R. – TARANENKOVÁ, I. (eds.): Hľadanie súčasnosti. Slovenská literatúra začiatku 21. storočia. Bratislava: LIC 2014.

ŠRANK, J.: Individualizovaná literatúra. Bratislava: Cathedra, 2013.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský, niektoré odborné texty sú v češtine

Poznámky:

Otázky na skúšku:

I.

1. Básnická tvorba Milana Rúfusa a Miroslava Válka
2. Básnická tvorba Jána Ondruša, Jána Stacha a Jozefa Mihalkoviča
3. Básnická tvorba Lýdie Vadkerti-Gavorníkovej, Mikuláša Kováča a Štefana Strážaya
4. Básnická tvorba Jána Buzássyho, Daniela Heviera a Štefana Moravčíka
5. Básnická tvorba Jozefa Urbana, Taťjany Lehenovej a Ivana Koleniča
6. Ponovembrová básnická tvorba Milana Rúfusa a Jána Buzássyho
7. Ponovembrová básnická tvorba Ivana Štrpku a Petra Repku
8. Ponovembrová básnická tvorba Mily Haugovej, Anny Ondrejčkovej a Evy Luky
9. Básnická tvorba Nóry Ružičkovej, Márie Ferenčuhovej a Kataríny Kucbelovej
10. Básnická tvorba Petra Macsovszkého, Petra Šuleja a Michala Habaja
11. Básnická tvorba Erika Jakuba Grocha a Rudolfa Juroleka
12. Básnická tvorba Pavla Suržina a Ľuboša Bendzáka

II.

1. Schematizmus
2. Podoby a predstavitelia povojnového exilu
3. Konkretisti + manifest
4. Osamelí bežci + manifest
5. Mladá tvorba, poézia všedného dňa
6. Normalizácia, Mihálikova básnická škola
7. Archetyp a archetypálne poetky
8. semiotický a symbolický jazyk (štúdia D. Rebra o tvorbe L. V. Gavorníkovej)
9. nonkonformný individualizmus
10. Literárne časopisy, vydavateľstvá, platformy ponovembrovej poézie. Zmeny inštitucionálneho života.
11. Barbarská generácia. Manifesty, predstavitelia, premeny poetiky. Text generation. Báseň-steril. Báseň-koncept. Smrť autora.
12. Brikolérsko-palimpsestová metóda. Funkcia pseudonymu v ponovembrovej poézii.
13. Anestetická generation. Angažovaná poézia po r. 1989.
14. Spirituálna línia ponovembrových básnikov.
15. Poetika básnikov súkromia.

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 34

A	B	C	D	E	FX
38.24	29.41	17.65	11.76	2.94	0.0

Vyučujúci: doc. Mgr. Jana Juhásová, PhD.**Dátum poslednej zmeny:** 10.09.2025**Schválil:**

osoba zodpovedná za realizáciu študijného programu:

doc. PhDr. Dana Baláková, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: KATOLÍCKA UNIVERZITA V RUŽOMBERKU					
Fakulta: Filozofická fakulta					
Kód predmetu: KSJL/01S30224W/23		Názov predmetu: Dejiny slovenskej prózy po roku 1945 (RŠ)			
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Forma výučby: Cvičenie Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách): Týždenný: Za obdobie štúdia: 16s Metóda štúdia: prezenčná					
Počet kreditov: 0		Pracovná záťaž: 0 hodín			
Odporúčaný semester/trimester štúdia: 5.					
Stupeň štúdia: N					
Podmieňujúce predmety:					
Podmienky na absolvovanie predmetu:					
Výsledky vzdelávania:					
Stručná osnova predmetu:					
Odporúčaná literatúra:					
Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:					
Poznámky:					
Hodnotenie predmetov Celkový počet hodnotených študentov: 34					
A	B	C	D	E	FX
41.18	20.59	17.65	20.59	0.0	0.0
Vyučujúci: Mgr. Vladimíra Mravcová, PhD.					
Dátum poslednej zmeny:					
Schválil: osoba zodpovedná za realizáciu študijného programu: doc. PhDr. Dana Baláková, PhD.					

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: KATOLÍCKA UNIVERZITA V RUŽOMBERKU	
Fakulta: Filozofická fakulta	
Kód predmetu: KSJL/01S30211W/23	Názov predmetu: Dejiny spisovnej slovenčiny (RŠ)
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Forma výučby: Cvičenie Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách): Týždenný: Za obdobie štúdia: 10s Metóda štúdia: prezenčná	
Počet kreditov: 0	Pracovná záťaž: 0 hodín
Odporúčaný semester/trimester štúdia: 3.	
Stupeň štúdia: N	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: aktívna účasť na hodinách, absolvovanie písomnej skúšky (minimálna percentuálna úspešnosť 60 %)	
Výsledky vzdelávania: Vedomosti: • získanie vedomostí z oblasti vývinu spisovného jazyka i historického procesu kultivovania jazyka v predspisovnom období na pozadí spoločenských, predovšetkým kultúrnych dejín jeho používateľov • disponovanie vzťahovo-argumentačnými vedomosťami umožňujúcimi pochopiť genézu, konštituovanie a zmeny v kodifikácii so zreteľom na sociálny a kultúrny vývin spoločnosti • porozumenie sociopragmatickým kontextom a komunikačným súvislostiam slovenského jazyka v rozličných historicko-spoločenských obdobiach a podmienkach; Zručnosti: • aplikácia získaných poznatkov o vývine spisovnej normy a jazykovej praxe v jednotlivých etapách ako podložie pre hlbšie pochopenie podoby a povahy súčasnej spisovnej slovenčiny a z aspektu ich pedagogického využitia • analýza konkrétnych jazykovokomunikačných situácií uplatňovania spisovnej slovenčiny v jednotlivých historicko-spoločenských obdobiach na základe písaných textov z rôznych komunikačných sfér • syntéza získaných poznatkov vo vzťahu k zhodnoteniu jednotlivých kodifikácií a ich úprav, funkčnosti jednotlivých zásad i otvorených miest kodifikácie • rozvíjanie pružného a kritického myslenia na povahu súčasnej spisovnej slovenčiny, jej fungovania v súčasných podmienkach prostredníctvom analýzy a komparácie jej vývinu a fungovania v prechádzajúcich etapách; Kompetentnosti: • efektívne komunikačné uplatňovanie slovenského jazyka na pozadí poznania relevantných okolností konštituovania, rozvíjania a používania spisovnej slovenčiny v predchádzajúcich etapách jej vývinu • schopnosť flexibilne adaptovať svoje odborné znalosti na meniace sa podmienky praxe • schopnosť vyjadrovať sa odbornou terminológiou vlastnou danému odboru • na základe získaného odborného podložia schopnosť reflektovať, hodnotiť a prezentovať	

problematiku vývinu spisovnej podoby slovenčiny formou zrozumiteľnou pre žiakov i laickú verejnosť

- schopnosť formulovať hypotézy a závery relevantné pre oblasť jazykovo-komunikačného vzdelávania

Stručná osnova predmetu:

Dejiny spisovnej slovenčiny (predmet, cieľ, periodizácia). Charakteristika spisovného jazyka a jeho postavenie v rámci národného jazyka, vzťah k nárečiam a iným formám jazyka. Čítanie a odpis/prepis písomností z predspisovného obdobia. Pravopis v predspisovnom období (jednoduchý, zložkový, diakritický, českobratská úprava pravopisu).

Rané obdobie: predveľkomoravské, veľkomoravské, po veľkomoravské.

Predspisovné obdobie (staršie a mladšie obdobie): problematika kultúrneho jazyka, latinčina na Slovensku, čeština na Slovensku (oficiálna čeština, slovakizovaná čeština – nenormalizovaný, normalizovaný typ); kultúrna slovenčina: kultúrna západoslovenčina, kultúrna stredoslovenčina, kultúrna východoslovenčina, normalizovaná kultúrna slovenčina.

Spisovné obdobie: bernolákovské obdobie, štúrovské obdobie, reformné obdobie, matičné obdobie, martinské obdobie, medzivojnové obdobie, obdobie po r. 1945 a súčasné obdobie.

Odporúčaná literatúra:

Odporúčaná literatúra:

Pauliny, E.: Dejiny spisovnej slovenčiny od začiatkov po súčasnosť. Bratislava: SPN 1983.

Krajčovič, R. – Žigo, P.: Dejiny spisovnej slovenčiny. Bratislava: Univerzita Komenského 2002, 2006.

Krajčovič, R. – Žigo, P.: Príručka k dejinám spisovnej slovenčiny. Bratislava: Univerzita Komenského 1999, 2004.

Kačala, J. – Krajčovič, R.: Prehľad dejín spisovnej slovenčiny. Martin: Matica slovenská 2006.

Krajčovič, R.: Textová príručka k dejinám slovenského jazyka. Bratislava: SPN 1979. Karpinský, P.: Kultúrny jazyk na území Slovenska v období 17. – 19. storočia. Vysokoškolská učebnica.

Prešov: Prešovská univerzita 2019.

Kralčák, L.: Bernolákovská spisovná slovenčina. Nitra : Publica Nitra, 2009.

Hargašová, Z.: Vývin jazykovej normy v predspisovnom období slovenčiny. Bratislava: Univerzita Komenského 2016.

Muziková, K.: Vývin gramatickej normy v historických kodifikáciách slovenčiny. Bratislava: Univerzita Komenského 2016.

Chomová, A.: Vybrané kapitoly z dejín spisovnej slovenčiny od 15. storočia. Banská Bystrica: Belianum 2016.

Dolník, J.: Všeobecná jazykoveda. Opis a vysvetľovanie jazyka. Bratislava: Veda 2009, 2013 (časť venovaná problematike spisovného jazyka)

Pravidlá slovenského pravopisu

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenčina

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 30

A	B	C	D	E	FX
23.33	13.33	30.0	20.0	13.33	0.0

Vyučujúci: doc. PhDr. Viera Kováčová, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 01.09.2025
Schválil: osoba zodpovedná za realizáciu študijného programu: doc. PhDr. Dana Baláková, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: KATOLÍCKA UNIVERZITA V RUŽOMBERKU	
Fakulta: Filozofická fakulta	
Kód predmetu: KSJL/01S30219W/23	Názov predmetu: Dialektológia (RŠ)
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Forma výučby: Cvičenie Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách): Týždenný: Za obdobie štúdia: 10s Metóda štúdia: prezenčná	
Počet kreditov: 0	Pracovná záťaž: 0 hodín
Odporúčaný semester/trimester štúdia: 5.	
Stupeň štúdia: N	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: aktívna účasť na hodinách, skúška: minimálna percentuálna úspešnosť 60 %; percentuálna škála hodnotenia: 100 – 93 % A, 92 – 85 % B, 84 – 77 %, 76 – 69 %, 68 – 60 %, 59 – 0 % Fx	
Výsledky vzdelávania: Vedomosti: • disponovanie vedomosťami o územnej diferencovanosti slovenského jazyka ako odrazu historicky sformovaných teritoriálnych jazykových odlišností a v kontexte súčasného regionálneho, teritoriálne podmieneného dorozumievania • získanie odborných a metodologických vedomostí vo vzťahových súvislostiach teritoriálna verzus funkčná (sociálno-komunikačná) diferencovanosť jazyka Zručnosti: • analýza vzťahu jazyka, jeho teritoriálnej i funkčnej diferencovanosti, a sociálnej diferencovanosti spoločnosti • vysoká úroveň ovládania slovenského jazyka a jeho funkčné uplatňovanie v rozmanitých komunikačných sférach (verejná a oficiálna sféra – sféra bežného dorozumievania) • uplatnenie vedeckého systému v didaktickom systéme vyučovacieho predmetu Kompetentnosti: • schopnosť odborne fundovane reagovať na jazykovokomunikačné podnety súvisiace s fungovaním jazyka v bivarietnej spoločnosti • rozvinuté inovatívne a kritické myslenie pri reflexii funkčných a teritoriálnych okolností používania jazyka (jeho existenčných foriem) • samostatnosť pri analýze, hodnotení a riešení otázok súvisiacich so sociokultúrnymi zmenami a teritoriálne podmieneným dorozumievaním • schopnosť formulovať odborný problém, vzťahovo-analyticky uvažovať o vymedzenej problematike aj s interdisciplinárnymi (najmä sociologickými, historickými a kulturologickými) presahmi • kompetencia odborne prezentovať výsledky vedeckých pozorovaní, analýz, interpretácií a zovšeobecnení	
Stručná osnova predmetu: Dialektológia ako jazykovedná disciplína, predmet a metódy výskumu, terminologické otázky (teritoriálne dialekty vs. sociolekty; slovenská verzus anglická lingvistická terminológia: dialekt	

verzus varieta jazyka). Dejiny slovenskej dialektológie a jej súčasné úlohy (hľadisko systémovo-štruktúrnej dialektológie a sociodialektológie).

Postavenie nárečí v stratifikačných modeloch slovenčiny a otázka medzivarietnej expanzie teritoriálnych prvkov (nárečia – subštandardná – štandardná varieta národného jazyka). Vzťah nárečí a spisovného jazyka (širšie a užšie chápanie spisovného jazyka). Zmena v používaní týchto variet ako zmena podmienená zmenami v sociálnom zložení.

Problematika bivarietizmu: akomodácia smerom knárečiu, akomodácia smerom k spisovnému jazyku, prepínanie kódov, interferencia variet.

Nivelizácia nárečí – formovanie interdialektov.

Súčasné vyrovnávanie sa s nárečovou inakosťou ako prejav kognitívnej a komunikačnej racionality súčasných bivarietných používateľov slovenského jazyka.

Slovenské nárečia ako výsledok prehistorického a historického vývinu slovenského jazyka. Faktory vplývajúce na diferencovanosť slovenských nárečí.

Koncepcie klasifikácie slovenských nárečí so zameraním na koncepciu R. Krajčoviča: makroareály, regionálne areály, základné a pomedzné areály, rajóny a enklávy. Západoslovenské, stredoslovenské a východoslovenské nárečia – charakteristika a členenie. Špecifické otázky slovenskej dialektológie: z problematiky goralských nárečí, slovenské nárečia mimo územia Slovenska.

Jazykový zemepis a nárečové atlasy (Atlas slovenského jazyka).

Z problematiky nárečovej lexiky a jej lexikografického spracovania (Slovník slovenských nárečí).

Fonetická transkripčia a analýza nárečových textov.

Vedomá aktualizácia dialektu (umelecká literatúra, komerčná sféra, spravodajsko-informačná oblasť...), komunikačná, identifikačná, pragmatická, estetická a symbolická funkcia nárečí.

Odporúčaná literatúra:

Krajčovič, R.: Vývin slovenského jazyka a dialektológia. 1. vyd. Bratislava: SPN 1988, 2. vyd. Bratislava: Univerzita Komenského 2009.

Kováčová, V.: Vybrané kapitoly z dialektológie (učebné texty a materiály). Ružomberok: Verbum 2013.

Múcsková, G. – Muziková, K. – Wambach, V.: Praktická dialektológia (vysokoškolská príručka na nárečovú interpretáciu). Viedeň: Facultas Verlags- & Buchhandels AG Wien 2012.

Štolc, J.: Slovenská dialektológia. Bratislava: Veda 1994.

Ripka, I.: Aspekty slovenskej dialektológie. Prešov: Prešovská univerzita 2002.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:
slovenčina

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 34

A	B	C	D	E	FX
26.47	14.71	32.35	11.76	14.71	0.0

Vyučujúci: doc. PhDr. Viera Kováčová, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 01.09.2025

Schválil:

osoba zodpovedná za realizáciu študijného programu:
doc. PhDr. Dana Baláková, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: KATOLÍCKA UNIVERZITA V RUŽOMBERKU	
Fakulta: Filozofická fakulta	
Kód predmetu: KSJL/01S30217W/20	Názov predmetu: Didaktika I (RŠ)
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Forma výučby: Cvičenie Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách): Týždenný: Za obdobie štúdia: 10s Metóda štúdia: prezenčná	
Počet kreditov: 0	Pracovná záťaž: 0 hodín
Odporúčaný semester/trimester štúdia: 3.	
Stupeň štúdia: N	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: a) min. 75 % účasť na prednáškach v prezenčnej/online forme – max. 5b, b) interaktívna účasť a participácia, priebežné vstupy a námety – max. 3 b, c) vstupy k predloženým zdrojom, námetom v rámci základných tematických okruhov prednášok – max. 5 b, d) výstupný test – min. 10 b e) prierezovou súčasťou hodnotenia vystúpení študentov bude jazyková a rečová kultúra – celkove do 5 b. Celkove výstup 28 bodov predstavuje 100 %. Min. úspešnosť 16 b, t. j. 60 %.	
Výsledky vzdelávania: Vedomosti: Získa základnú orientáciu v poznatkoch z didaktiky jazykovo-komunikačnej výchovy SJL. Študent inkorporuje poznatky z učiteľského základu a filológie v prepojení na integritáciu v didaktike jazykovo-komunikačnej a slohovo-komunikačnej výchovy ako zložiek učebného predmetu SJL v sekundárnom vzdelávaní. Metóda/spôsob overenia: reflexia, diskusia, didaktický test/ústna skúška. Zručnosti: Získa spôsobilosť reflexie a auto reflexie javov a situácií pri pôsobení učiteľa SJL. Adekvátne pracuje so základnými pedagogickými dokumentmi na vyučovanie MJ. Metóda/spôsob overenia: reflexia problematiky, obsahová analýza a interpretácia. Kompetentnosti: Dokáže v kooperácii pripraviť, plánovať vzdelávací program v rámci školského plánu školy a samostatne realizovať výchovno-vzdelávací proces so zreteľom na výzvy integrácie a inklúzie v podmienkach diverzity jedinečnosti pedagogickej praxe. Dokáže spolupracovať v rámci predmetových komisií, kooperovať s pomocnými odbornými zamestnancami školy (školským psychológom, špeciálnym pedagógom a i.), takisto s rodičmi, súčinne pôsobiť s vedením a zriaďovateľom školy v danom socio-kultúrnom kontexte. Disponuje schopnosťou účinne pracovať s IKT a vyznačuje sa predpokladmi ďalšieho i celoživotného vzdelávania a profilácie. Metóda/spôsob overenia: autodidaktický test, analýza a interpretácia z vybraného podkladu portfólia, mikro-vyučovacia etuda.	
Stručná osnova predmetu:	

Didaktika materinského jazyka (SJL) ako vedný a študijný odbor vo vzťahu k učebnému predmetu SJL, základné otázky a aspekty. Kurikulárna transformácia učebného predmetu SJL, charakteristika súčasnej koncepcie v kontexte nových výziev. Špecifické otázky základných didaktických kategórií v učebnom predmete SJL v rámci súčasnej školskej reformy a zámerov európskeho vzdelávania v relácii s požadovanými kompetenciami učiteľa slovenčiny. Problematika plánovania/modelovania, prípravy, organizácie, riadenia, kontroly, hodnotenia a diagnostikovania vo vyučovaní SJL. Základné otázky výchovno-vzdelávacieho procesu v jazykovo-komunikačnom a slohovo-komunikačnom vyučovaní z hľadiska rozvíjania predmetových a kľúčových kompetencií. Vyučovacie/učebné metódy, stratégie a v oblasti komplexnej gramotnosti na podloží jazykovo-komunikačnej a organizačné formy vo výučbe slovenčiny a komunikácie. Uplatnenie IKT vo vyučovaní SJL, výzvy mediálnej výchovy.																	
Odporúčaná literatúra: Ligoš, M.: Základy jazykového a literárneho vzdelávania I., II. Ružomberok: FF KU, 2009a,b. Ligoš, M.: Vyučovanie slovenčiny ako MJ v minulosti, prítomnosti a budúcnosti. Bratislava: Veda SAV, 2019. Ligoš, M. a kol.: Rozvíjanie motivácie u žiakov vo vyučovaní slovenčiny. Ružomberok: Verbum KU, 2011. Beláková, M.: Teória a prax vyučovania SJ I., II. III. Trnava: PF TU, 2017, 2018, Čechová, M. – Styblík, VĽ.: Čeština a její vyučování. Praha: SPN, 1998. Čechová, M.: Komunikační a slohová výchova. Praha: ISV, 1998. Šebesta, K.: Od jazyka ke komunikaci. Praha: UK, 2005. Platné ZPD (ŠVP, VŠ), učebnice a MP na vyučovanie SJ pre sekundárne vzdelávanie, www.statpedu.sk, www.sausba.sk, www.nivam.sk.																	
Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: slovenský jazyk																	
Poznámky: N/A																	
Hodnotenie predmetov Celkový počet hodnotených študentov: 67 <table> <tr> <th>A</th><th>B</th><th>C</th><th>D</th><th>E</th><th>FX</th></tr> <tr> <td>41.79</td><td>46.27</td><td>10.45</td><td>0.0</td><td>0.0</td><td>1.49</td></tr> </table>						A	B	C	D	E	FX	41.79	46.27	10.45	0.0	0.0	1.49
A	B	C	D	E	FX												
41.79	46.27	10.45	0.0	0.0	1.49												
Vyučujúci: PaedDr. Beáta Pošteková, PhD.																	
Dátum poslednej zmeny: 31.01.2024																	
Schválil: osoba zodpovedná za realizáciu študijného programu: doc. PhDr. Dana Baláková, PhD.																	

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: KATOLÍCKA UNIVERZITA V RUŽOMBERKU	
Fakulta: Filozofická fakulta	
Kód predmetu: KSJL/01S30221W/20	Názov predmetu: Didaktika II (RŠ)
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Forma výučby: Cvičenie Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách): Týždenný: Za obdobie štúdia: 10s Metóda štúdia: prezenčná	
Počet kreditov: 0	Pracovná záťaž: 0 hodín
Odporúčaný semester/trimester štúdia: 4.	
Stupeň štúdia: N	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: min. 75 % účasť na prednáškach v prezenčnej/online forme – max. 5b, b) interaktívna účasť a participácia, priebežné vstupy a námety – max. 3 b, c) vstupy k predloženým zdrojom, námetom v rámci základných tematických okruhov prednášok – max. 5 b, d) výstupný test – max. 10 b e) prierezovou súčasťou hodnotenia vystúpení študentov bude jazyková a rečová kultúra – celkove do 5 b. Celkove výstup 28 bodov predstavuje 100 %. Min. úspešnosť 16 b, t. j. 60 %.	
Výsledky vzdelávania: Vedomosti: Získa základné poznatky z didaktiky literatúry zameranej na sekundárne vzdelávanie, a to ako východisko na aplikáciu v metodickú oblasť. Pozná aktuálne tendencie v didaktike výchovy slovesným umením. Metóda/spôsob overenia: reflexia, diskusia, didaktický test/ústna skúška. Zručnosti: Identifikuje, externalizuje a socializuje proces porozumenia umeleckého textu s výstupmi exprese, analýzy, interpretácie a esteticko-výchovných činností z pozície učiteľa a žiaka na podloží znalostí nových koncepcií, modelov a metodických systémov DLV. Metóda/spôsob overenia: komentovaná prezentácia zo svojho portfólia/iných zdrojov a námetov, diskusia, mikrovyučovacia etuda. Kompetentnosti: V kooperácii dokáže pripraviť, plánovať vzdelávací program v rámci školského plánu školy a samostatne realizovať výchovno-vzdelávací proces vo vyučovaní literatúry so zreteľom na výzvy integrácie a inklúzie v podmienkach diverzity a jedinečnosti pedagogickej praxe. Dokáže spolupracovať v rámci predmetových komisií, kooperovať s pomocnými odbornými zamestnancami (školským psychológom, špeciálnym pedagógom a i.), takisto s rodičmi, súčinne pôsobiť s vedením a zriaďovateľom školy v danom socio-kultúrnom kontexte. Disponuje schopnosťou účinne pracovať s IKT a vyznačuje sa predpokladmi ďalšieho i celoživotného vzdelávania a profilácie. Metóda/spôsob overenia: autodidaktický test/ústna skúška, analýza a interpretácia vybraného podkladu z portfólia, , situačná/simulačná a inscenačná metóda.	
Stručná osnova predmetu:	

Aktuálne otázky, výzvy odboru v kontinuu teórie a praxe. Aký som čitateľ - z hľadiska učiteľa a žiaka. Problematika rozvíjania čitateľskej a recepčnej textovej kompetencie žiaka, pohľad na podložie procesov pri čítaní, expresii, reflexii a porozumení textu. Čitateľské premeny žiaka v sekundárnom vzdelávaní v spektre vývinových a spoločensko-kultúrnych tendencií na Slovensku. Základné metodické modely a systémy literárnej výchovy v diachrónii, charakteristika súčasnej koncepcie. Ciele, úlohy a funkcie vyučovania literatúry v sekundárnom vzdelávaní, charakteristika zložky/predmetu SJL, kurikulárna transformácia a výzvy. Literárny text, školská interpretácia a problematika metód i foriem v literárnej výchove. K problematike plánovania, organizácie a riadenia, hodnotenia a diagnostikovania v literárnej výchove.

Odporúčaná literatúra:

Ligoš, M.: Základy jazykového a literárneho vzdelávania I., II. Ružomberok: FF KU, 2009 a,b.
 Ligoš, M.: Vyučovanie slovenčiny ako MJ v minulosti, prítomnosti a budúcnosti. Bratislava: Veda SAV, 2019. Ligoš, M. a kol.: Rozvíjanie motivácie u žiakov vo vyučovaní slovenčiny. Ružomberok: Verbum KU, 2011, Germušková, M.: Literárny text v didaktickej komunikácii. Prešov: PdF UPJŠ, 1995, Obert, V.: Rozvíjanie literárnej kultúry žiakov. Bratislava: Poľana, 2003. Bílik, R.: Interpretácia umeleckého textu. Trnava: PdF TU, 2009, Hajdučeková, I.: Inovativnosť foriem a metód v zážitkovo-komunikačnom modeli vyučovania literatúry. Košice: FF UPJŠ, 2015, Hník, O.: Didaktika literatúry: výzvy oboru Od textu umelecké povahy k didaktice esteticko-výchovného oboru. Praha: UK, 2021. Vítězová, E.: Moderné metódy vo vyučovaní literatúry I. Trnava: TU 2021. Vítězová, E. - Vyskočová, Š.: Inovatívne metódy pri práci s literárnym textom v základnej škole. Trnava: TU, 2023. Platné pedagogické dokumenty (ŠVP, VŠ) a učebné texty na LV, www.statpedu.sk, www.sausba.sk, www.nivam.sk, lektúra diel podľa VŠ pre sekundárne vzdelávanie.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský jazyk

Poznámky:

N/A

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 50

A	B	C	D	E	FX
46.0	48.0	2.0	4.0	0.0	0.0

Vyučujúci: PaedDr. Beáta Pošteková, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 31.01.2024

Schválil:

osoba zodpovedná za realizáciu študijného programu:

doc. PhDr. Dana Baláková, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: KATOLÍCKA UNIVERZITA V RUŽOMBERKU	
Fakulta: Filozofická fakulta	
Kód predmetu: KSJL/01S30221W/23	Názov predmetu: Didaktika II (RŠ-3R)
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Forma výučby: Cvičenie Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách): Týždenný: Za obdobie štúdia: 10s Metóda štúdia: prezenčná	
Počet kreditov: 0	Pracovná záťaž: 0 hodín
Odporúčaný semester/trimester štúdia: 5.	
Stupeň štúdia: N	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: min. 75 % účasť na prednáškach v prezenčnej/online forme – max. 5b, b) interaktívna účasť a participácia, priebežné vstupy a námety – max. 3 b, c) vstupy k predloženým zdrojom, námetom v rámci základných tematických okruhov prednášok – max. 5 b, d) výstupný test – min. 10 b e) prierezovou súčasťou hodnotenia vystúpení študentov bude jazyková a rečová kultúra – celkove do 5 b. Celkove výstup 28 bodov predstavuje 100 %. Min. úspešnosť 16 b, t. j. 60 %.	
Výsledky vzdelávania: Vedomosti: Získa základné poznatky z didaktiky literatúry zameranej na sekundárne vzdelávanie, a to ako východisko na aplikáciu v metodickú oblasť. Pozná aktuálne tendencie v didaktike výchovy slovesným umením. Metóda/spôsob overenia: reflexia, diskusia, didaktický test/ústna skúška. Zručnosti: Identifikuje, externalizuje a socializuje proces porozumenia umeleckého textu s výstupmi exprese, analýzy, interpretácie a esteticko-výchovných činností z pozície učiteľa a žiaka na podloží znalostí nových koncepcií, modelov a metodických systémov DLV. Metóda/spôsob overenia: komentovaná prezentácia zo svojho portfólia/iných zdrojov a námětov, diskusia, mikrovyučovacia etuda. Kompetentnosti: V kooperácii dokáže pripraviť, plánovať vzdelávací program v rámci školského plánu školy a samostatne realizovať výchovno-vzdelávací proces vo vyučovaní literatúry so zreteľom na výzvy integrácie a inklúzie v podmienkach diverzity a jedinečnosti pedagogickej praxe. Dokáže spolupracovať v rámci predmetových komisií, kooperovať s pomocnými odbornými zamestnancami (školským psychológom, špeciálnym pedagógom a i.), takisto s rodičmi, súčinne pôsobiť s vedením a zriaďovateľom školy v danom socio-kultúrnom kontexte. Disponuje schopnosťou účinne pracovať s IKT a vyznačuje sa predpokladmi ďalšieho i celoživotného vzdelávania a profilácie. Metóda/spôsob overenia: autodidaktický test/ústna skúška, analýza a interpretácia vybraného podkladu z portfólia, , situačná/simulačná a inscenačná metóda.	
Stručná osnova predmetu:	

Aktuálne otázky, výzvy odboru v kontinuu teórie a praxe. Aký som čitateľ - z hľadiska učiteľa a žiaka. Problematika rozvíjania čitateľskej a recepčnej textovej kompetencie žiaka, pohľad na podložie procesov pri čítaní, expresii, reflexii a porozumení textu. Čitateľské premeny žiaka v sekundárnom vzdelávaní v spektre vývinových a spoločensko-kultúrnych tendencií na Slovensku. Základné metodické modely a systémy literárnej výchovy v diachróonii, charakteristika súčasnej koncepcie. Ciele, úlohy a funkcie vyučovania literatúry v sekundárnom vzdelávaní, charakteristika zložky/predmetu SJL, kurikulárna transformácia a výzvy. Literárny text, školská interpretácia a problematika metód i foriem v literárnej výchove. K problematike plánovania, organizácie a riadenia, hodnotenia a diagnostikovania v literárnej výchove.

Odporúčaná literatúra:

Ligoš, M.: Základy jazykového a literárneho vzdelávania I., II. Ružomberok: FF KU, 2009 a,b.
 Ligoš, M.: Vyučovanie slovenčiny ako MJ v minulosti, prítomnosti a budúcnosti. Bratislava: Veda SAV, 2019. Ligoš, M. a kol.: Rozvíjanie motivácie u žiakov vo vyučovaní slovenčiny. Ružomberok: Verbum KU, 2011, Germušková, M.: Literárny text v didaktickej komunikácii. Prešov: PdF UPJŠ, 1995, Obert, V.: Rozvíjanie literárnej kultúry žiakov. Bratislava: Poľana, 2003. Bílik, R.: Interpretácia umeleckého textu. Trnava: PdF TU, 2009, Hajdučeková, I.: Inovativnosť foriem a metód v zážitkovo-komunikačnom modeli vyučovania literatúry. Košice: FF UPJŠ, 2015, Hník, O.: Didaktika literatúry: výzvy oboru Od textu umelecké povahy k didaktice esteticko-výchovného oboru. Praha: UK, 2021. Vítězová, E.: Moderné metódy vo vyučovaní literatúry I. Trnava: TU 2021. Vítězová, E. - Vyskočová, Š.: Inovatívne metódy pri práci s literárnym textom v základnej škole. Trnava: TU, 2023. Platné pedagogické dokumenty (ŠVP, VŠ) a učebné texty na LV, www.statpedu.sk, www.sausba.sk, www.nivam.sk, lektúra diel podľa VŠ pre sekundárne vzdelávanie.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský jazyk

Poznámky:

N/A

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 15

A	B	C	D	E	FX
26.67	40.0	33.33	0.0	0.0	0.0

Vyučujúci: prof. PaedDr. Milan Ligoš, CSc.

Dátum poslednej zmeny: 31.01.2024

Schválil:

osoba zodpovedná za realizáciu študijného programu:

doc. PhDr. Dana Baláková, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: KATOLÍCKA UNIVERZITA V RUŽOMBERKU	
Fakulta: Filozofická fakulta	
Kód predmetu: KSJL/01S30201W/23	Názov predmetu: Fonetika a fonológia slovenského jazyka (RŠ)
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Forma výučby: Cvičenie Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách): Týždenný: Za obdobie štúdia: 12s Metóda štúdia: prezenčná	
Počet kreditov: 0	Pracovná záťaž: 0 hodín
Odporúčaný semester/trimester štúdia: 1.	
Stupeň štúdia: N	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: aktívna účasť na hodnách, úspešné absolvovanie písomnej skúšky: 100 – 93 % A, 92 – 85 % B, 84 – 77 %, 76 – 69 %, 68 – 60 %, 59 – 0 % Fx	
Výsledky vzdelávania: Vedomosti: • získanie vedomostí v oblasti zvukovej sústavy slovenčiny v jej segmentálnej i suprasegmentálnej zložke na úrovni prvého (fonetického) i druhého (fonologického) stupňa abstrakcie v rozsahu umožňujúcom hlbšie pochopiť procesy odohrávajúce sa ďalších jazykových úrovniach • disponovanie vzťahovo-argumentačnými vedomosťami o fonologickej motivácii javov uplatňujúcich sa v štruktúrach vyšších jazykových rovín s ich komunikačnou reflexiou • porozumenie sociopragmatickým kontextom a komunikačným súvislostiam slovenského jazyka so zreteľom na ortoepické, ortofónické a komunikačné normy; Zručnosti: • aplikácia poznatkov z oblasti zvukovej sústavy slovenského jazyka z hľadiska ich komunikačného a pedagogického využitia • analýza konkrétnych jazykovokomunikačných situácií so zameraním na segmentálnu i suprasegmentálnu zložku jazykových prejavov s rozvíjaním pružného a kritického myslenia pri ich vyhodnocovaní • syntéza získaných poznatkov v komunikačných činnostiach a zručnostiach; efektívne rečové uplatňovanie zvukových noriem spisovného jazyka s ohľadom na komunikačnú situáciu a v korelácii s dynamizujúcimi tendenciami • schopnosť vyjadrovať sa modernou terminológiou odboru • schopnosť flexibilne adaptovať a reflektovať svoje odborné znalosti s ohľadom na prebiehajúce sociokultúrne zmeny • na základe získaného odborného podložia schopnosť reflektovať, hodnotiť a prezentovať problematiku zrozumiteľnou formou pre žiakov i laickú verejnosť • schopnosť formulovať hypotézy a závery pre potreby jazykovo-komunikačného vzdelávania	
Stručná osnova predmetu:	

Zvuková rovina jazyka a jej vzťah k významovej zložke jazykových jednotiek.
 Fonetika, fonológia, morfológia: vymedzenie fóny, fonémy a morfofonémy v štruktúre morfémy, slova a tvaru na pozadí vzťahu variantného (jednotlivého) a invariantného (všeobecného) v jazykovom systéme.
 Fonetická úroveň abstrakcie (fonické jednotky abstrakcie 1. stupňa). Fonetika ako veda o zvukovej štruktúre reči, predmet a metódy jej skúmania.
 Reč ako nástroj komunikácie. Charakteristika, opis a funkcia rečových orgánov.
 Fóna (hláska) ako najmenšia artikulačná, akustická a percepčná jednotka zvukovej reči. Základné rozdelenie fón. Fonetická sústava slovenských vokálov, diftongov a konsonantov. Slabika ako základná jednotka súvislej reči. Jej podstata, zloženie, hranice a percepčná charakteristika.
 Suprasegmentálny podsystem zvukovej reči. Časová, silová a tónová modulácia artikulačného prúdu (hlasu) a ich funkčné uplatnenie.
 Fonetická transkripcia.
 Fonologická úroveň abstrakcie (fonické jednotky abstrakcie 2. stupňa). Pojem fonémy, alofóny (variantu fonémy). Predmet fonologického bádania.
 Systematika fonologických protikladov. Korelácia, korelačné vzťahy vo fonologickej štruktúre. Vymedzenie dištinkívnych príznakov foném. Inventár foném spisovnej slovenčiny.
 Centrum a periféria vokalického a konsonantického podsystemu. Špecifické otázky slovenskej fonológie (samohláska /ä/, diftongy, vzťah /i/ – /j/, /f/ – /v/, /x/ – /h/ a /l/ – /ľ/, slabičné sonóry /r/, /ř/, /l/, /ľ/)
 Syntetická fonologická teória.
 Neutralizácie vokalických a konsonantických protikladov v zvukovej stavbe slovenčiny. Alternácie foném v štruktúre morfémy, slova a tvaru spisovnej slovenčiny.

Odporúčaná literatúra:

Kráľ, Á. – Sabol, J.: Fonetika a fonológia. Bratislava 1989.
 Kráľ, Á.: Pravidlá slovenskej výslovnosti. Systematika a ortoepický slovník. Martin 1.vyd. 2005, 2. vyd. 2009.
 Bónová, I.: Ortoepia zvukového prejavu na segmentálnej úrovni. Košice: UPJŠ 2019.
 Sabol, J. – Bónová, I. – Sokolová, M.: Kultúra hovoreného prejavu. Prešov: Prešovská univerzita 2006.
 Sičáková, Ľ. Fonetika a fonológia pre elementaristov. Prešov 2002.
 Ondruš, Š. – Sabol, J.: Úvod do štúdia jazykov. 3. vyd. Bratislava 1987.
 Sabol, J.: Syntetická fonologická teória. Bratislava 1989.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:
 slovenčine

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 29

A	B	C	D	E	FX
27.59	17.24	10.34	34.48	3.45	6.9

Vyučujúci: doc. PhDr. Viera Kováčová, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 01.09.2025

Schválil:

osoba zodpovedná za realizáciu študijného programu:
 doc. PhDr. Dana Baláková, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: KATOLÍCKA UNIVERZITA V RUŽOMBERKU	
Fakulta: Filozofická fakulta	
Kód predmetu: KSJL/01S30228W/23	Názov predmetu: Interpretácia umeleckého textu (RŠ)
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Forma výučby: Cvičenie Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách): Týždenný: Za obdobie štúdia: 10s Metóda štúdia: prezenčná	
Počet kreditov: 0	Pracovná záťaž: 0 hodín
Odporúčaný semester/trimester štúdia: 2.	
Stupeň štúdia: N	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: Priebežné hodnotenie: V menších skupinách vypracovať 5 pracovných listov zameraných na prečítanie a pochopenie študijných textov (zasílaných cez MOODLE). Pracovné listy je potrebné nahráť do systému MOODLE vždy do vopred stanoveného času pred nasledujúcou online hodinou. Ich váha na celkovom hodnotení predmetu je 20%. Seminárna práca: Na základe teoretických vedomostí – poetika prozaického textu, koncepcia estetických výrazových kategórií + poznatky z prednášok a seminárov individuálne vypracovať písomnú interpretáciu vybraného prozaického textu z knihy Miesto v príbehu (P. Darovec /ed./Antológia modernej slovenskej poviedky, Bratislava, 1995). Práca bude hodnotená v rozsahu 10 – 0 bodov, minimálna úspešnosť je 6 bodov. Práca bude odovzdaná pred koncom kurzu vo vopred stanovenom čase. Jej váha v celkovom hodnotení je 40%. Písomná skúška: Náplňou písomnej skúšky bude prednáškový materiál a študijné texty analyzované v rámci skupín alebo zaslané ako študijný materiál. Skúška bude realizovaná v systéme MOODLE formou zatvorených a otvorených otázok. Validita skúšky v celkovom hodnotení je 40%. Jej minimálna úspešnosť je 60%.	
Výsledky vzdelávania: Obsahom predmetu sú otázky týkajúce sa teórie prózy a interpretácie umeleckého textu – postupy textovej analýzy, syntézy a komparácie. Študenti si osvoja teoretické koncepty prístupu k umeleckému textu a novú literárnovednú terminológiu. Kurz má tiež napomôcť k rozvoju vlastných interpretačných zručností. Získané vedomosti a zručnosti možno uplatniť v školskej praxi, ale aj v širšom umelecko-spoločenskom kontexte.	
Stručná osnova predmetu: 1. – 2. Úvod do metodológie literárnej vedy: pluralita konceptov. Základné interpretačné prístupy k textu: antika, klasicizmus, pozitivizmus, formalizmus, štrukturalizmus, psychoanalýza, fenomenológia, semiotika, hermeneutika, feminizmus, dekonštrukcia. Literárna komunikácia: autor, text, čitateľ. Intentio autoris. Intentio lectoris. Intentio operis. Interpretácia a nadinterpretácia. Tajomstvo a kalkul.	

Študijné texty:

1. RÉDEY, Z.: Interpretácia zmyslu a zmysel interpretácie. In: Milčák, P. – Milčák, M. (eds.): Ako sa číta báseň II. Levoča: Modrý Peter, 2016, s. 7 – 24.
2. POE, A. E.: Filosofie básnické skladby (online)
3. ČÚZY, L.: Balada o smutnej panej, ktorá umrela. Interpretácia básne Ivana Krasku. In: Slovenská literatúra v jedenástich interpretáciách. Bratislava : FF UK, s. 382 – 389.

3. – 6. Tvar a intencia prozaického diela. S. Rakús: Poetika prozaického textu: látka, téma, problém, tvar. Rozprávač, postava. Kompozičné princípy, kompozičné postupy. Rámcové časti umeleckého textu. Zatextové (interferenčné) zóny. Tri podoby lyrického subjektu.

Študijné texty:

1. EINCHENBAUM, B.: Ako je urobený Gogoľov plášť. In: Teória literatúry. Bratislava: 1971, s. 338 – 355.
2. IŠTVÁNFYOVÁ, Z.: Aspekty žien teraz a inde (I. Dobrákovová: Toxo). M. Součková (ed.): K poetologickým a axiologickým aspektom slovenskej literatúry po roku 2000 II. Prešov: FF PU, 2014, s. 104 – 111.
3. ZAMBOR, J. Tri bodky a pomlčky v lyrike I. Krasku. In: J. Zambor: Báseň a ticho. Bratislava: LIC, 2001.
4. PALAŠČÁK, J.: Tvoje svadobné šaty (autointerpretácia básne). In: P. Milčák – M. Milčák (eds.): Ako sa číta báseň. Levoča: Modrý Peter, 2013, s. 108 – 115.

7. – 10. Teória intertextuality. Výrazová koncepcia štýlu a estetické výrazové kategórie: Operatívnosť, ikonickosť. Subjektívnosť, sociatívnosť. Zážitkovosť výrazu (dejovosť, aktuálnosť, markantnosť, figuratívnosť, kolorit, sila, brutalita a drastickosť, bizarnosť, horor, iracionálnosť, absurdnosť, deformovanosť, typickosť, vznešenosť, sakrálnosť, kontrastnosť, miera, idealita, tragickosť, komickosť, ...). Funkcia subverzie, grotesky, negácie a latencie v umeleckom texte.

Študijné texty:

1. ZAMBOR, J.: Skladba Jána Buzássyho Pláň ako obraz poaugustovej traumy. In: Stavebnosť básne. Bratislava : LIC, 2018, s. 143 – 163.
2. JUHÁSOVÁ, J.: Výtvarná vnímavosť Rudolfa Juroleka. In: J. Juhásová: Od symbolu k latencii. Ružomberok: Verbum, 2016, s. 80 – 104.
3. MIKULA, V.: Percepcia obrazu v Rúfusovej poézii. In: Hľadanie systému obraznosti. Bratislava: 1987, s. 44 – 68.

Odporúčaná literatúra:

- JUHÁSOVÁ, Jana: Melankólia a zá-zrak. Progresívne postupy v spirituálnej lyrike (učebné texty). Ružomberok : VERBUM, 2019.
- MIKO, F.: Od epiky k lyrike. Bratislava 1973.
- MIKO, F.: Text a štýl. Bratislava: 1970.
- PLESNÍK, Ľ.: Tezaurus estetických výrazových kvalít. Nitra: FF UKF 2008.
- RAKÚS, Stanislav: Poetika prozaického textu. Látka, téma, problém, tvar. Bratislava : Slovenský spisovateľ, 1995.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský, niektoré odborné texty sú v češtine

Poznámky:**OTÁZKY KU SKÚŠKE**

Tézy podľa prednáškového materiálu

Historické koncepty myslenia o literatúre: koncept Platóna, Aristotela, klasicizmus (mimezis, techné, užitočná krása)

Historické koncepty myslenia o literatúre: koncept I. Kanta, Hegela, pozitivizmus (estetika, koncept slobody a tvorivého génia, historický rozmer v myslení o literatúre, literatúra a tzv. gény)

Historické koncepty myslenia o literatúre: fenomenológia, psychoanalýza, formalizmus (vrstvy literárneho diela, miesta nedourčenosti, tvorba ako uvoľňovanie napätia, prorocká funkcia umenia, estetická funkcia, ozvláštnenie)

Historické koncepty myslenia o literatúre: štrukturalizmus, dialogický koncept M. Bachtina, intertextualita (J. Kristeva), hermeneutika (štruktúra, semiotika, jazyk ako dialóg, literárne dielo ako dialóg)

Teória intertextuality. Pretext – posttext. Koncept G. Genetta (intertextualita – paratextualita – metatextualita – hypertextualita – architextualita). Koncept T. Žilku (alegácia – adícia – palimpsest)

Subverzia – groteska – negácia – latencia a ich funkcia v umeleckom texte

Tri podoby lyrického subjektu (lyrika osobnej výpovede, hypostazovaný subjekt, lyrika masky)

Koncepcia výrazových kategórií. Operatívnosť a ikonickosť. Opozičné dvojice, podporujúce sa sa dvojice. Oznam – hodnotenie – výzva – komando

Estetické výrazové kategórie rozvíjajúce subjektívnosť výpovede (expresívnosť, iracionálnosť, emocionálnosť, afekt, pátos, idiolekt, sociolekt, afektovanosť)

Estetické výrazové kategórie rozvíjajúce sociatívnosť výpovede (afirmatívnosť, konformnosť, priaznivosť, prístupnosť, detský aspekt, spoločenský aspekt, autonómnosť, úctivosť, étos, neosobnosť, konvenčnosť)

Estetické výrazové kategórie rozvíjajúce zážitkovosť výpovede (dejovosť – subjektívnosť, temporálnosť, aktuálnosť, kolorit, markantnosť, sila, figuratívnosť, kontrast, miera, komickosť, absurdita)

Estetické výrazové kategórie rozvíjajúce ikonickosť a pojmovosť výpovede (abstraktnosť, faktickosť, rezervovanosť, textovosť, sukcesívnosť, koherencia, varieta, určitosť, vecnosť, kondenzácia, šírka)

Štúdie (otázky podľa PL)

RÉDEY, Z.: Interpretácia zmyslu a zmysel interpretácie

(emergencia, Eco: modely čitateľa, intentio operis – intentio auctoris – intentio lectoris, nadinterpretácia, neohraničená semióza)

POE, A. E.: Filosofie básnické skladby

(kalkul, techné a účinok v umeleckom diele)

BLOOM, H.: Meditácie o prvenstvách a synopse

(vplyv, úzkosť a melanchólia, parabola o Oidipovi a Laiovi, revízne vzorce)

EINCHENBAUM, B.: Ako je urobený Gogol'ov Plášť

(Gogol' a princíp situačnej a jazykovej grotesky)

ZAMBOR, J. Tri bodky a pomlčky v lyrike I. Krasku

(funkcia interpunkčných znamienok v poézii Ivana Krasku)

PALAŠČÁK, J.: Tvoje svadobné šaty (autointerpretácia básne)

(text a autor, problém stotožnenia)

JUHÁSOVÁ, J.: Výtvarná vnímavosť Rudolfa Juroleka

(výtvarnosť výrazu a jeho funkcia v tvorbe R. Juroleka, intramedialita)

IŠTVÁNFYOVÁ, Z.: Aspekty žien teraz a inde (I. Dobráková: Toxo)

(feminínny aspekt v umení a jeho funkcia)

Hodnotenie predmetov					
Celkový počet hodnotených študentov: 27					
A	B	C	D	E	FX
33.33	7.41	37.04	14.81	0.0	7.41
Vyučujúci: doc. Mgr. Jana Juhásová, PhD.					
Dátum poslednej zmeny: 10.09.2025					
Schválil: osoba zodpovedná za realizáciu študijného programu: doc. PhDr. Dana Baláková, PhD.					

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: KATOLÍCKA UNIVERZITA V RUŽOMBERKU	
Fakulta: Filozofická fakulta	
Kód predmetu: KSJL/01S30210W/23	Názov predmetu: Lexikológia a frazeológia slovenského jazyka (RŠ)
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Forma výučby: Cvičenie Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách): Týždenný: Za obdobie štúdia: 10s Metóda štúdia: prezenčná	
Počet kreditov: 0	Pracovná záťaž: 0 hodín
Odporúčaný semester/trimester štúdia: 4.	
Stupeň štúdia: N	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: • aktívna účasť na seminároch • prezentácia aplikačných schopností vzťahujúcich sa na preberané témy • písomná skúška: písomná skúška: úspešné absolvovanie zahŕňa vedomostnú aj aplikačnú časť na základe hodnotenia v percentuálnom rozpätí: 100 – 93 % A, 92 – 85 % B, 84 – 77 %, 76 – 69 %, 68 – 60 %, 59 – 0 % Fx	
Výsledky vzdelávania: Výsledky vzdelávania: Vedomosti: • získanie poznatkov o lexikálnom systéme súčasnej slovenčiny z pohľadu teórie lexikálnej motivácie s perspektívou ich interdisciplinárnej implementácie v rámci jazyka/komunikácie • oboznámenie sa s kľúčovými pojmami, kategóriami a vzťahmi vnútri lexiky v reláciách komunikačno-pragmatického kontextu • disponovanie vzťahovo-argumentačnými vedomosťami o lexikálnom systéme a jeho zákonitostiach, o spôsobe a podmienkach jeho fungovania v komunikácii • získanie poznatkov o dynamike lexiky súčasnej slovenčiny a dynamických tendenciách vo frazeológii Zručnosti: • aplikácia získaných poznatkov o lexikálnom systéme z hľadiska ich komunikačného a pedagogického využitia • analýza konkrétnych jazykovokomunikačných situácií v ústnom aj písomnom prejave s ohľadom na využitie lexikálnych prostriedkov • syntéza získaných poznatkov v komunikačných činnostiach a zručnostiach • rozvíjanie kritického, pružného a tvorivého myslenia v reláciách uplatňovania frazém v komunikácii Kompetentnosti: • schopnosť vyjadrovať sa súčasnou odbornou terminológiou vlastnou danému odboru • efektívne komunikačné uplatňovanie frazeológie v ústnej i písomnej podobe v širšom socio-kultúrnom kontexte • schopnosť flexibilne adaptovať svoje odborné znalosti na meniace sa podmienky spoločensko-komunikačnej praxe a aj v intenciách nových jazykovedných prístupov	

- schopnosť reflektovať, hodnotiť a prezentovať lexikálne javy zrozumiteľnou formou pre žiakov i laickú verejnosť
- schopnosť formulovať hypotézy a závery využiteľné v oblasti jazykovo-komunikačného vzdelávania

Stručná osnova predmetu:

Lexikológia, jej vymedzenie a vzťah k ďalším (lingvistickým) disciplinám. Lexikálna rovina v sústave jazykových rovín. Lexéma ako jazykový znak. Základné pojmy (slovo, pomenovanie, lexéma, lexia, lexika). Lexikálna motivácia ako základný princíp fungovania lexiky. Motivačná typológia a hierarchizácia. Paradigmatická motivácia, zvuková a sémantická motivácia. Morfológická motivácia. Slovtvorná motivácia; formálny a sémantický aspekt derivatému. Syntaktická motivácia. Frazeologická motivácia. Klasifikácia frazém, realizačné podoby frazém v komunikácii. Onymická motivácia. Nadstavbové a kontaktné motivačné typy. Dynamika lexiky.

Odporúčaná literatúra:

Dolník, J.: Lexikológia. Bratislava 2003.
 Furdík, J.: Slovtvorná motivácia a jej jazykové funkcie. Levoča 1993.
 Furdík, J.: Slovenská slovtvorba (teória, opis, cvičenia). Ed. M. Ološtiak. Prešov 2004.
 Horecký, J. a kol.: Dynamika slovnej zásoby súčasnej slovenčiny. Bratislava 1989.
 Mlacek, J.: Slovenská frazeológia. Bratislava 1984.
 Mlacek, J.: Tvary a tváre frazém v slovenčine. Bratislava 2007.
 Ološtiak, M.: Aspekty teórie lexikálnej motivácie. Prešov 2011.
 Ološtiak, M.: Lexikálna sémantika a paradigmatica. Prešov 2017.
 Ološtiak, M. – Ivanová, M.: Kapitoly z lexikológie (Lexikálna syntagmatika a viacslovné pomenovania). Prešov 2013.
 Ondrus, P. – Horecký, J. – Furdík, J.: Súčasný slovenský spisovný jazyk. Lexikológia. Bratislava 1980.
 Orgoňová, O. – Bohunická, A.: Lexikológia slovenčiny. Bratislava 2011.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský jazyk

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 30

A	B	C	D	E	FX
53.33	36.67	6.67	0.0	3.33	0.0

Vyučujúci: doc. PhDr. Dana Baláková, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 09.09.2025

Schválil:

osoba zodpovedná za realizáciu študijného programu:
 doc. PhDr. Dana Baláková, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: KATOLÍCKA UNIVERZITA V RUŽOMBERKU	
Fakulta: Filozofická fakulta	
Kód predmetu: KSJL/01S30208W/23	Názov predmetu: Literatúra národného obrodzenia (RŠ)
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Forma výučby: Cvičenie Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách): Týždenný: Za obdobie štúdia: 12s Metóda štúdia: prezenčná	
Počet kreditov: 0	Pracovná záťaž: 0 hodín
Odporúčaný semester/trimester štúdia: 2.	
Stupeň štúdia: N	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: a) 50 % hodnotenia tvorí účasť na hodinách, na ktorých sa študent aktívne zapája do interpretácií jednotlivých umeleckých textov, vypracováva čiastkové úlohy, za čo získava body (potrebné získať minimálne 60 % z celkového počtu). b) 50 % hodnotenia tvorí písomný test (je potrebné získať minimálne 60 % z bodového hodnotenia).	
Výsledky vzdelávania: Študent sa oboznámi so spoločenskou, kultúrnou a literárnou situáciou na Slovensku podmieňujúcou poetiku realizmu v kontinuite s postromantizmom a začínajúcou modernou. Dokáže porozumieť realizmu ako výrazovej kategórii (umeleckému stanovisku) a ako špecifickému umeleckému slohu. Vie identifikovať a interpretovať jeho prejavy v rôznych typoch umeleckých textov.	
Stručná osnova predmetu: Výmena generácií, prvé ohlasy slovenského literárneho realizmu. Spoločenská situácia na Slovensku po r. 1867. Vznik Novej školy, nástup novej literárnej vlny, literárne spory, generácia Napredu. Literárne časopisy a almanachy. Organizátori slovenskej literatúry (J. Škultéty). Charakter slovenského literárneho realizmu. Postromantizmus a cudzokrajné vplyvy (slovensko-ruské a slovensko-české literárne vzťahy, vzťah k iným literatúram). Dve vlny slovenského literárneho realizmu. Filozofické východiská realizmu (pozitivismus). Literárne princípy realizmu. Podoby tvorivého prekonávania literárnej tradície (romantizmu) v poézii S. H. Vajanského a P. O. Hviezdoslava. Podoby tvorivého prekonávania literárnej tradície v próze S. H. Vajanského, E. M. Šoltésovej, T. Vansovej, M. Kukučina, B. S. Timravy, J. G. Tajovského. Umelecká koncepcia ideálneho realizmu a jej prekonávanie či narúšanie. Monografické portréty predstaviteľov slovenského realizmu. Spoločenská situácia na Slovensku na prelome 19. a 20. storočia. Spory medzi hlasistami a Martinčanmi. Literatúra ako výraz moderného rozporu individua a sociálnych tlakov. Subjektivizácia, smerovanie k moderne. Medzigenerácia (J. Čajak, M. Rázus, L. N. Jégé, J. Jesenský).	

Odporúčaná literatúra:

PIŠÚT, M. a kol.: Dejiny slovenskej literatúry 2. Bratislava : SPN, 1984. ČÚZY, L. a kol.: Panoráma slovenskej literatúry II. Bratislava : SPN, 2005. ŠMATLÁK, S.. Dejiny slovenskej literatúry II. Bratislava : Národné literárne centrum, 1999. MIKULOVÁ, M., TARANENKOVÁ, I.: Reálna podoba realizmu. Bratislava : SAV, 2011. MIKULOVÁ, M.: Paradoxy realizmu. Bratislava : Veda, 2010. ČEPAN, O.: Próza slovenského realizmu. Bratislava : Veda, 2001. ČEPAN, O.: Stimuly realizmu. Bratislava : Tatran, 1984. GÁFRIK, M.: Na pomedzí moderny. Bratislava : Slovenský spisovateľ, 2001.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský

Poznámky:**Hodnotenie predmetov**

Celkový počet hodnotených študentov: 27

A	B	C	D	E	FX
33.33	29.63	22.22	7.41	3.7	3.7

Vyučujúci: PaedDr. Beáta Pošteková, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 19.09.2025

Schválil:

osoba zodpovedná za realizáciu študijného programu:

doc. PhDr. Dana Baláková, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: KATOLÍCKA UNIVERZITA V RUŽOMBERKU	
Fakulta: Filozofická fakulta	
Kód predmetu: KSJL/01S30229W/25	Názov predmetu: Literatúra pre deti a mládež
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Forma výučby: Cvičenie Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách): Týždenný: Za obdobie štúdia: 10s Metóda štúdia: prezenčná	
Počet kreditov: 0	Pracovná záťaž: 0 hodín
Odporúčaný semester/trimester štúdia:	
Stupeň štúdia: N	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: PA - Podmienky na absolvovanie predmetu SK a) 50 % hodnotenia tvorí účasť na min. 75 % seminároch predmetu, na ktorých sa aktívne zapája do interpretácií jednotlivých umeleckých textov, vypracováva čiastkové úlohy, za čo získava body (max. 30 b., z čoho je potrebné získať minimálne 60 %). b) 50 % hodnotenia tvorí písomný test (je potrebné získať minimálne 60 b. zo 100 b.). VV - Výsledky vzdelávania SK Vedomosti: Získa vedomosti z literárnej teórie a histórie literatúry pre deti a mládež. Metóda/spôsob overenia – písomný test, v ktorom študent dosiahne min. 60 zo 100 bodov. Zručnosti: Dokáže identifikovať jednotlivé poetiky autorov a autoriek literatúry pre deti a mládež, interpretovať vybrané texty s ohľadom na budúce pedagogické uplatnenie. Metóda/spôsob overenia – prezentácia na seminári, verbálne hodnotenie „dobré“ z 5 stupňovej škály. Kompetentnosti: Reflektuje a hodnotí estetickú úroveň vybraných textov, je schopný vyjadrovať sa odbornou terminológiou a formulovať vlastné hypotézy a závery k jednotlivým problematikám literatúry pre deti a mládež. Metóda/spôsob overenia – zodpovedanie položených otázok a zapájanie sa do diskusie na seminári, aktívna účasť na diskusii a flexibilná reakcia. SO - Stručná osnova predmetu SK Detskí čitatelia a problematika čitateľskej gramotnosti. Literatúra pre deti a mládež v kontexte národnej literatúry. Základné pojmy a vývinový náčrt slovenskej literatúry pre deti a mládež. Špecifiká literatúry pre deti a mládež. Kongres slovenských spisovateľov v Trenčianskych Tepliciach (1936) a literatúra pre deti a mládež. Hodnotový a žánrový prínos literatúry pre deti a mládež. Zdroje a inšpirácie literatúry pre deti a mládež. Detský aspekt v literatúre pre deti a mládež. Nitrianska škola. Konkretisti. Manifest Bude reč o literatúre pre deti. Tvorba Kláry Jarunkovej a Jaroslavy Blažkovej. Ľudová rozprávka ako archetyp (P. Dobšinský, J. a W. Grimmovci, Ch. Perrault a iný). Rúfus a transformácia ľudovej rozprávky. Slovenská a svetová autorská rozprávka. Typológia slovenskej autorskej rozprávky. Vývinový pohľad na slovenskú teóriu a kritiku v literatúre pre deti a mládež od počiatku po súčasnosť. Typologická diferenciácia rozprávačských podaní v slovenskej próze pre deti. Konceptuálna kniha pre deti. Detské literárne časopisy a	

slovenská ilustračná škola (Albín Brunovský, Ľudovít Fulla, Miroslav Cipár, Viera Bombová, Dezider Tóth a iní).					
L - Odporúčaná literatúra					
SK					
KOPÁL, J.: Slovenská literatúra pre deti a mládež (1945 - 1990). Dolný Kubín: Peter Huba, 1997 RUSŇÁK, R.: Svetová literatúra pre deti a mládež v didaktickej komunikácii. Prešov: Prešovská univerzita, 2009 SLIACKY, O.: Dejiny slovenskej literatúry pre deti a mládež do roku 1960. Bratislava : Literárne informačné centrum, 2007 STANISLAVOVÁ, Z.: Dejiny slovenskej literatúry pre deti a mládež po roku 1960. Bratislava : Literárne informačné centrum, 2010 NOGE, J.: Literatúra v literatúre. Bratislava: Mladé letá, 1988					
PJ - Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu					
SK					
slovenský					
Výsledky vzdelávania:					
Stručná osnova predmetu:					
Odporúčaná literatúra:					
Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:					
Poznámky:					
Hodnotenie predmetov					
Celkový počet hodnotených študentov: 9					
A	B	C	D	E	FX
66.67	22.22	0.0	0.0	0.0	11.11
Vyučujúci: PaedDr. Beáta Pošteková, PhD.					
Dátum poslednej zmeny: 11.06.2026					
Schválil:					
osoba zodpovedná za realizáciu študijného programu:					
doc. PhDr. Dana Baláková, PhD.					

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: KATOLÍCKA UNIVERZITA V RUŽOMBERKU	
Fakulta: Filozofická fakulta	
Kód predmetu: KSJL/01S30222W/20	Názov predmetu: Metodológia záverečnej práce (RŠ)
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Forma výučby: Cvičenie Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách): Týždenný: Za obdobie štúdia: 4s Metóda štúdia: prezenčná	
Počet kreditov: 0	Pracovná záťaž: 0 hodín
Odporúčaný semester/trimester štúdia: 5.	
Stupeň štúdia: N	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: Aktívna účasť na úvodnej prednáške - diskusia. Ústna skúška, na ktorej študent prezentuje metodologickú časť záverečnej práce – individuálne s konzultantom práce. Verbálne hodnotenie „dobré“ z 5 stupňovej škály.	
Výsledky vzdelávania: Vedomosti, zručnosti, kompetencie: Absolvent nadobudne metodologicko-metodické teoretické poznatky, ako aj praktické skúsenosti v oblasti vedeckého výskumu a získa schopnosť uplatniť ich pri publikačno-prezentačných aktivitách. Vychádza sa pritom zo všeobecne platných noriem a doteraz publikovaných dokumentov o písaní odborných a vedeckých prác, ale aj zo Smernice dekana FF KU v Ružomberku o písomných prácach študentov. Metódy overenia: Čiastkové úlohy týkajúce sa metódy citovania a parafrázovania z rôznych zdrojov; vyhľadávania zdrojov a iné. Ústna prezentácia metodologickej časti záverečnej práce. Verbálne hodnotenie "dobré" z 5 stupňovej škály.	
Stručná osnova predmetu: Stručná osnova predmetu: Charakteristika jednotlivých typov písomných prác – prekvalifikačných, kvalifikačných, odborných, vedeckých a i. Definície základných pojmov I. (seminárna práca; ročníková práca; práce SOČ, ŠVČ, ŠVOČ, ŠVA; bakalárska, diplomová, rigorózna, dizertačná a i. práce; projekt; odborný posudok; správa z vedeckého podujatia; vedecká, odborná a populárno-náučná prednáška; vedecký a odborný článok; abstrakt; časopis; monografia; recenzia; zborník; citácia; parafráza atď.) Etika publikačnej práce. Metodika písania rôznorodých druhov písomných prác. Úprava písomných prác. Zásady citácie a parafrázy. Bibliografické záznamy (všeobecné pravidlá a špecifikácia prvkov popisu, schémy a príklady bibliografických odkazov, zoznamy bibliografických odkazov atď.). Metódy citovania. Hodnotenie a obhajoba prekvalifikačných a kvalifikačných prác. Rešerš a vyhľadávanie zdrojov. Organizovanie odborného podujatia.	

Odporúčaná literatúra:

MEŠKO, D. – KATUŠČÁK, D. a kol.: Akademická príručka. Martin: Osveta, 2004.
KIMLIČKA, Š.: Metodika písania vysokoškolských a kvalifikačných prác (učebné texty – vybrané časti). Bratislava: FF UK, 2005.
ISO 690
Smernica o záverečných prácach KU

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:**Poznámky:****Hodnotenie predmetov**

Celkový počet hodnotených študentov: 54

A	B	C	D	E	FX
81.48	5.56	5.56	0.0	7.41	0.0

Vyučujúci: doc. PhDr. Dana Baláková, PhD., doc. Mgr. Jana Juhásová, PhD., doc. PhDr. Viera Kováčová, PhD., Mgr. Vladimíra Mravcová, PhD., PaedDr. Beáta Pošteková, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 10.09.2025

Schválil:

osoba zodpovedná za realizáciu študijného programu:
doc. PhDr. Dana Baláková, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: KATOLÍCKA UNIVERZITA V RUŽOMBERKU	
Fakulta: Filozofická fakulta	
Kód predmetu: KSJL/01S30205E/23	Názov predmetu: Morfológia slovenského jazyka (RŠ)
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Forma výučby: Cvičenie Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách): Týždenný: Za obdobie štúdia: 12s Metóda štúdia: prezenčná	
Počet kreditov: 0	Pracovná záťaž: 0 hodín
Odporúčaný semester/trimester štúdia: 2.	
Stupeň štúdia: N	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: • aktívna účasť na vyučovacom procese, absolvovanie skúšky (percentuálne rozpätie úspešnosti na skúške: 100 – 93 % A, 92 – 85 % B, 84 – 77 %, 76 – 69 %, 68 – 60 %, 59 – 0 % Fx)	
Výsledky vzdelávania: Vedomosti: • získanie poznatkov o tvarovom systéme súčasnej slovenčiny z pohľadu explanačno-deskriptívnej morfológie s vytvorením vedomostných, skúsenostných a aplikačných predpokladov pre nadväzujúce zvládnutie problematiky na ďalších jazykových úrovniach • disponovanie vzťahovo-argumentačnými vedomosťami o morfológických javoch, to v ich teoretických, komunikačných aj praktických súvislostiach • porozumenie sociopragmatickým kontextom a komunikačným súvislostiam so zreteľom na pochopenie prejavov dynamiky v tvaroslovnej sústave súčasnej slovenčiny; Zručnosti: • aplikácia získaných poznatkov o tvarovom systéme súčasnej slovenčiny z hľadiska ich komunikačného a pedagogického využitia • analýza konkrétnych jazykovokomunikačných situácií v ústnom aj písomnom prejave tak so zreteľom na kodifikovanú morfológickú normu, ako aj z používateľského aspektu • syntéza získaných morfológických poznatkov v komunikačných činnostiach a zručnostiach • rozvíjanie kritického, pružného a odborno-pragmatického nazerania na pohyb v tvarovej sústave slovenčiny ako prejav potrieb členov jazykového spoločenstva a plurality komunikačných sfér; Kompetentnosti: • efektívne komunikačné uplatňovanie súčasnej morfológickej normy so zreteľom na širší socio-kultúrny kontext • schopnosť flexibilne adaptovať svoje odborné znalosti na meniace sa podmienky spoločensko-komunikačnej praxe a aj v intenciách nových jazykovedných prístupov • schopnosť vyjadrovať sa súčasnou odbornou terminológiou vlastnou danému odboru • na základe získaného odborného podložia schopnosť reflektovať, hodnotiť a prezentovať morfológické javy zrozumiteľnou formou pre žiakov i laickú verejnosť • schopnosť formulovať hypotézy a závery využiteľné v oblasti jazykovo-komunikačného	

vzdelávania					
Stručná osnova predmetu: Tvarový systém spisovnej slovenčiny (pravidelnosť/nepravidelnosť) – Problematika gramatických tvarov – Morfológické kategórie – Morfológický a morfematický rozbor gramatických tvarov – Morfológická typológia a typologické črty slovenskej morfológie – Teória slovných druhov a slovnodruhov prechody – Systém slovných druhov – Charakteristika jednotlivých slovných druhov a ich funkcií – Synchronná dynamika v morfológii					
Odporúčaná literatúra: Základná: Oravec, J. – Bajžíková, E. – Furdík, J.: Súčasný slovenský spisovný jazyk. Morfológia. Bratislava 1984, 1988. Sokolová, M.: Kapitoly zo slovenskej morfológie. Prešov 1995. Sokolová, M.: Nový deklinačný systém slovenských substantív. Prešov 2007. Odporúčaná: Dolník, J. (ed.): Morfológické aspekty súčasnej slovenčiny. Bratislava 2010. Ružička, J. (red.): Morfológia slovenského jazyka. Bratislava 1966. Sokolová, M. a kol.: Morfematický slovník slovenčiny. Prešov 1999.					
Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: slovenčina					
Poznámky:					
Hodnotenie predmetov Celkový počet hodnotených študentov: 27					
A	B	C	D	E	FX
11.11	11.11	29.63	18.52	25.93	3.7
Vyučujúci: doc. PhDr. Viera Kováčová, PhD.					
Dátum poslednej zmeny: 01.09.2025					
Schválil: osoba zodpovedná za realizáciu študijného programu: doc. PhDr. Dana Baláková, PhD.					

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: KATOLÍCKA UNIVERZITA V RUŽOMBERKU					
Fakulta: Filozofická fakulta					
Kód predmetu: KSJL/01S30227O/20		Názov predmetu: Obhajoba záverečnej práce (RŠ)			
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Forma výučby: Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách): Týždenný: Za obdobie štúdia: Metóda štúdia: prezenčná					
Počet kreditov: 0		Pracovná záťaž: 0 hodín			
Odporúčaný semester/trimester štúdia: 5., 6..					
Stupeň štúdia: N					
Podmieňujúce predmety:					
Podmienky na absolvovanie predmetu:					
Výsledky vzdelávania:					
Stručná osnova predmetu:					
Odporúčaná literatúra:					
Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:					
Poznámky:					
Hodnotenie predmetov Celkový počet hodnotených študentov: 54					
A	B	C	D	E	FX
42.59	25.93	14.81	12.96	1.85	1.85
Vyučujúci:					
Dátum poslednej zmeny:					
Schválil: osoba zodpovedná za realizáciu študijného programu: doc. PhDr. Dana Baláková, PhD.					

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: KATOLÍCKA UNIVERZITA V RUŽOMBERKU	
Fakulta: Filozofická fakulta	
Kód predmetu: KSJL/01S30225W/20	Názov predmetu: Pedagogická prax (RŠ)
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Forma výučby: Cvičenie Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách): Týždenný: Za obdobie štúdia: 10s Metóda štúdia: prezenčná	
Počet kreditov: 0	Pracovná záťaž: 0 hodín
Odporúčaný semester/trimester štúdia:	
Stupeň štúdia: N	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: 100% účasť na praxi, praktický vyučovací výstup, pohospitačné rozhovory, odovzdanie praxovej dokumentácie – prípravy a rozborov vyučovacích hodín.	
Výsledky vzdelávania: Výsledky vzdelávania: Vedomosti: Študent disponuje metodologickými a didaktickými vedomosťami nevyhnutnými na výkon učiteľského povolania z oblastí slovenského jazyka a literatúry. Metóda/spôsob overenia – pohospitačné rozhovory a písomná dokumentácia rozborov náčuvových hodín. Zručnosti: Študent disponuje komunikačnými zručnosťami v ústnom a písomnom styku na primeranej úrovni a dokáže ich adekvátne sprostredkovať žiakom; integruje teoretické znalosti zo všetkých zložiek učiteľskej prípravy v didaktike predmetu so zameraním na školskú prax a inováciu výučby slovenského jazyka a literatúry. Metóda/spôsob overenia – plánovanie (písomná príprava) a vlastná vyučovacia činnosť, pohospitačné rozhovory s cvičným učiteľom o vyučovacej hodine, diskusia v skupine študentov zúčastňujúcich sa praxe a písomná dokumentácia náčuvov, rozborov i výstupových hodín. Kompetencie: Študent transformuje vedecký systém odboru do didaktického systému vyučovacieho predmetu slovenský jazyk a literatúra; je schopný samostatne vyhodnocovať rôznorodé pedagogické situácie vo vyučovaní a flexibilne ich riešiť, je schopný reflektovať vlastnú pedagogickú činnosť a inovovať ju. Metóda/spôsob overenia – plánovanie (písomná príprava) a vlastná vyučovacia činnosť, pohospitačné rozhovory s cvičným učiteľom o vyučovacej hodine, diskusia v skupine študentov zúčastňujúcich sa praxe a písomná dokumentácia náčuvov, rozborov i výstupových hodín, predloženie komplexného portfólia z praxe.	
Stručná osnova predmetu: Stručná osnova predmetu: • činnosť plánovacia – príprava, plánovanie a projektovanie výchovno-vzdelávacieho procesu • činnosť realizačná – tvorivé a flexibilné prispôsobovanie sa obsahovej, procesualnej a materiálnej stránke vyučovania procesu	

- činnosť evalvačná – spôsobilosť reflektovať edukačný proces so zameraním na obsah, proces, vlastnú činnosť v pedagogických situáciách
- sebareflexia – analýza sebapoznania a sebahodnotenia v profesijnej orientácii
- pedagogická reflexia – reflexia pedagogických situácií a sledovaných javov

Odporúčaná literatúra:

Odporúčaná literatúra:

Turek, I.: Vzdelávanie učiteľov pre 21. storočie. Bratislava, MC, 2001, Šebesta, K.: Od jazyka ke komunikácii. Praha: KU, 2005, Ligoš, M. a kol.: Rozvíjanie motivácie u žiakov vo vyučovaní slovenčiny. Ružomberok: Verbum KU, 2011, Ligoš, M.: Vyučovanie slovenčiny ako materinského jazyka v minulosti, prítomnosti a budúcnosti. Bratislava: Veda: SAV, 2019, Gavora, P.: Učiteľ a žáci v komunikácii. Brno: Paido, 2005, Hrabal, V. – Pavelková, I.: Jaký jsem učitel. Praha: Portál, 2010. Šed'ová, K. – Švaříček, R. – Šalamounová, Z.: Komunikace ve školní třídě. Praha: Portál, 2012, Zasepa, T. a kol.: Mediální výchova v 5. – 9. ročníku ZŠ. Bratislava: OPI, 2014, www.statpedu.sk, www.minedu.sk, www.sausba.sk, www.nucem.sk, www.slovenskyjazyk.sk, platné učebné texty, školský vzdelávací program (výberovo).

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 56

A	B	C	D	E	FX
98.21	1.79	0.0	0.0	0.0	0.0

Vyučujúci:

Dátum poslednej zmeny: 10.09.2025

Schválil:

osoba zodpovedná za realizáciu študijného programu:
doc. PhDr. Dana Baláková, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: KATOLÍCKA UNIVERZITA V RUŽOMBERKU	
Fakulta: Filozofická fakulta	
Kód predmetu: KSJL/01S30216W/23	Názov predmetu: Slovenská medzivojnová literatúra (RŠ)
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Forma výučby: Cvičenie Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách): Týždenný: Za obdobie štúdia: 12s Metóda štúdia: prezenčná	
Počet kreditov: 0	Pracovná záťaž: 0 hodín
Odporúčaný semester/trimester štúdia: 4.	
Stupeň štúdia: N	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: Priebežné hodnotenie: Postupné osvojovanie si vedomostí z prednášok a cvičení (dobrovoľné testovanie cez KAHOOT po skončení kurzu). Načítanie textov a ich reflexia na seminárnu časť kurzu (práca v skupinách). Reflexia filmu alebo divadelného záznamu (individuálna práca). Vypracovanie a zaslanie pracovných listov. Hodnotené testovanie vedomostí a zručností: Pracovné listy (40%) Ústna skúška (60%) Pracovné listy pozostávajú zo skupinovej a samostatnej práce. Predmetom skupinovej práce sú otázky zamerané na poéziu a prózu. Predmetom individuálnej práce sú postrehy zo sledovaných filmov a divadelných záznamov. Pracovné listy je potrebné zaslať vopred v stanovenom čase pred najbližším stretnutím. Ústna skúška má tri časti: 1. literárny portrét autora/autorky moderny alebo medzivojnového obdobia 2. charakteristika literárneho obdobia/prúdu/tendencie/zoskupenia s predstavením dominantných znakov poetiky a autorskej skladby 3. analýza literárneho diela (1 báseň, 1 prozaický text)	
Výsledky vzdelávania: Študentov a študentky vedie kurz k schopnosti identifikovať znaky, predstaviteľov, ich tvorbu, poetiku a základné historicko-literárne pohyby obdobia moderny a medzivojnového poézie, prózy a drámy (rozpätie rokov 1900 - 1945). Pod vedením pedagóga nadobúdajú účastníci a účastníčky kurzu teoretické, interpretačné a literárnokritické kompetencie, ktoré môžu využiť v školskej praxi, v kultúrnom a spoločenskom priestore..	
Stručná osnova predmetu: Prednáškový blok: 1. Poézia a próza slovenskej literárnej moderny. Poetologický koncept symbolizmu a impresionizmu. Lyrizačné tendencie v próze. 2. Básnici prvej poprevratovej generácie. Sociálno-psychologický realizmus v próze.	

Postsymbolizmus, vitalizmus, expresionizmus. 3. Básnici – socialisti. Poetizmus s vážnou tvárou. Druhá moderna (ornamentálna próza). Avantgarda, poetizmus, konštruktivizmus, kubofuturizmus, dekadencia, naturalizmus. 4. Slovenský nadrealizmus. Próza naturizmu. Dadaizmus, surrealizmus. 5. Autori katolíckej moderny. Básnici sujetu v próze. Čistá poézia. 6. Potopené duše (tvorba medzivojnových poetiek). Dráma v období moderny a medzi dvomi vojnami. Seminárny blok (práca s textom): 1. POÉZIA: I. Krasko: Hviezdoslavovi, Už je pozde, Ja, Otok PRÓZA: I. Krasko: Svadba, Almužna FILM/DIVADLO: J. C. Hronský: Jozef Mak (r. P. Bebjak, 2021) 2. POÉZIA: E. B. Lukáč: Taedium urbis, Paradoxon. J. Smrek: Holandia, Oči PRÓZA: M. Urban: Za vyšným mlynom FILM/DIVADLO: J. B. Ivan: Matka (r. M. Ľapák, 1968) 3. POÉZIA: L. Novomeský: Báseň, Fiasko, Balada o šťastí, Pri kotrmelcoch opíc PRÓZA: G. Vámoš: Editino očko. J. Hrušovský: Žralok FILM/DIVADLO: M. Urban: Výkriky bez ozveny (SKD Martin, r. M. Ľapák, 2016) / alebo Živý bič (r. M. Ľapák, 1966) / alebo D. Chrobák: Drak sa vracia (r. E. Grečner, 1967) 4. POÉZIA: R. Fabry: Básnik, La fée de la mer, Smrť slávikom a pinkavkám. V. Reisel: Neskutočné mesto (ukážka) PRÓZA: F. Švantner: Stretnutie FILM/DIVADLO: M. Figuli: Tri gaštanové kone (r. I. Balad'a, 1966) / alebo F. Švantner: Malka (r. M. Ľapák, 1968) / alebo F. Švantner: Nevesta hôľ (r. M. Ľapák, 1971) 5. POÉZIA: R. Dilong: Lútosť. J. Silan: Nože dnes obzrieme sa, prosím, späť. P. Oliva: Oblaky, V detskej nemocnici PRÓZA: J. Červeň: Modrá katedrála FILM/DIVADLO: D. Tatarka: Panna zázračnica (r. Š. Uher, 1966) 6. POÉZIA: M. Haľamová: V zakliatej hore, Pohreb na horách. E. Kamenická: Čierne stretnutie 3, 9. PRÓZA: D. Chrobák: Návrat Ondreja Baláža FILM/DIVADLO: I. Stodola: Bačova žena (r. K. L. Zachar, 1972)
--

Odporúčaná literatúra:

Album slovenských spisovateľov. In: www.litcentrum.sk

JUHÁSOVÁ, Jana: Litanická forma od avantgardy po súčasnosť. Ružomberok: VERBUM, 2018.

KOLEKTÍV (ed. V. Mikula): Slovník slovenských spisovateľov. Bratislava : Kalligram – Ústav slovenskej literatúry SAV, 2005.

KOLEKTÍV (ed. R. Chmel): Slovník diel slovenskej literatúry 20. storočia. Bratislava : Kalligram – Ústav slovenskej literatúry SAV, 2006.

KROČANOVÁ, D.: Prolegomena k dejinám slovenskej literatúry 1. pol. 20. stor., 2021.

ŠMATLÁK, S.: Dejiny slovenskej literatúry II. Bratislava: NLC, 1999.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský, niektoré odborné texty sú v češtine

Poznámky:

Otázky na skúšku:

I.

1. Básnická a prozaická tvorba Ivana Krasku a Janka Jesenského
2. Básnická tvorba Emila Boleslava Lukáča a Jána Smreka
3. Básnická tvorba Laca Novomeského
4. Básnická tvorba Rudolfa Fabryho a slovenských nadrealistov
5. Básnická tvorba Rudolfa Dilonga a Pavla Gašparoviča Hlbinu
6. Básnická tvorba Janka Silana a Paľa Olivu
7. Básnická tvorba Maše Haľamovej a ďalších ženských autoriek medzivojnového obdobia
8. Prozaická tvorba Mila Urbana a Jozefa Cígera Hronského
9. Prozaická tvorba Tida Gašpara a Gejzu Vámoša
10. Prozaická tvorba Jána Hrušovského a Ivana Horvátha
11. Prozaická tvorba Ľuda Ondrejova a Dobroslava Chrobáka
12. Prozaická tvorba Margity Figuli a Františka Švantnera
13. Prozaická tvorba Jána Červeňa a Dominika Tatarku (zo 40. rokov)
14. Dramatická tvorba Ivana Stodolu a Júliusa Barča Ivana

II.

1. Symbolizmus
2. Impresionizmus
3. Postsymbolizmus
4. Vitalizmus
5. Avantgarda
6. Dadaizmus
7. Poetizmus
8. Surrealizmus a nadrealizmus
9. Konštruktivizmus, futurizmus a kubofuturizmus
10. Čistá poézia
11. Expresionizmus
12. Naturizmus
13. Naturalizmus
14. Dekadencia

III.

- Básnické texty uvedené v ILP

- Prozaické texty uvedené v ILP + románová a dramatická tvorba:

Peter Jilemnický: Víťazný pád

Ján Bodenek: Ivkova biela mať

Ján Hrušovský: Prípad poručíka Seeborna

Peter Zvon: Tanec nad plačom

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 30

A	B	C	D	E	FX
33.33	26.67	26.67	10.0	3.33	0.0

Vyučujúci: doc. Mgr. Jana Juhásová, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 10.09.2025

Schválil:

osoba zodpovedná za realizáciu študijného programu:
doc. PhDr. Dana Baláková, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: KATOLÍCKA UNIVERZITA V RUŽOMBERKU					
Fakulta: Filozofická fakulta					
Kód predmetu: KSJL/01S30226S/20		Názov predmetu: Slovenský jazyk a literatúra s didaktikou (RŠ)			
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Forma výučby: Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách): Týždenný: Za obdobie štúdia: Metóda štúdia: prezenčná					
Počet kreditov: 0		Pracovná záťaž: 0 hodín			
Odporúčaný semester/trimester štúdia: 5., 6..					
Stupeň štúdia: N					
Podmieňujúce predmety:					
Podmienky na absolvovanie predmetu:					
Výsledky vzdelávania:					
Stručná osnova predmetu:					
Odporúčaná literatúra:					
Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:					
Poznámky:					
Hodnotenie predmetov Celkový počet hodnotených študentov: 53					
A	B	C	D	E	FX
41.51	26.42	18.87	5.66	7.55	0.0
Vyučujúci:					
Dátum poslednej zmeny:					
Schválil: osoba zodpovedná za realizáciu študijného programu: doc. PhDr. Dana Baláková, PhD.					

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: KATOLÍCKA UNIVERZITA V RUŽOMBERKU	
Fakulta: Filozofická fakulta	
Kód predmetu: KSJL/01S30212W/23	Názov predmetu: Slovenský realizmus (RŠ)
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Forma výučby: Cvičenie Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách): Týždenný: Za obdobie štúdia: 10s Metóda štúdia: prezenčná	
Počet kreditov: 0	Pracovná záťaž: 0 hodín
Odporúčaný semester/trimester štúdia: 3.	
Stupeň štúdia: N	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: Podmienky na absolvovanie predmetu: a) 50 % hodnotenia tvorí účasť na hodinách, na ktorých sa študent aktívne zapája do interpretácií jednotlivých umeleckých textov, vypracováva čiastkové úlohy, za čo získava body (potrebné získať minimálne 60 %). b) 50 % hodnotenia tvorí ústna skúška, na ktorej sa zohľadňuje výsledok zo semestrálnej časti štúdia (je potrebné získať minimálne 60 % z 5 stupňovej škály).	
Výsledky vzdelávania: Vedomosti: Získa vedomosti z časti literárnych dejín vymedzenej ako literárny realizmus. Metóda/spôsob overenia – ústna prezentácia na seminároch, verbálne hodnotenie „dobré“ z 5 stupňovej škály. Zručnosti: Dokáže porozumieť realizmu ako metóde a tiež ako špecifickému umeleckému slohu. Vie identifikovať a interpretovať jeho prejavy v rôznych typoch umeleckých textov. Rozlišuje a identifikuje jednotlivé autorské poetiky obdobia slovenského realizmu. Metóda/spôsob overenie – aktívna účasť na spoločnej interpretácii textov, študent získava body za vypracované čiastkové úlohy. Kompetencie: Na základe získaného odborného podložia dokáže využiť nadobudnuté zručnosti a kompetencie v literárno-komunikačnom vzdelávaní. Metóda/spôsob overenia – ústna skúška, ktorá pozostáva z teoretickej a interpretačnej časti vopred zverejnených téz, verbálne hodnotenie „dobré“ z 5 stupňovej škály.	
Stručná osnova predmetu: Výmena generácií. Prvé ohlasy slovenského realizmu. Spor o Napred. Nová situácia: osemdesiate a deväťdesiate roky 20 stor. Filozofické východiská realizmu (pozitivismus). Špecifiká slovenského realizmu. Základné znaky. Literárno-estetický model „ideálneho realizmu“. Reziduá romantizmu. Slovenský literárny realizmus a „svet“ (česko-slovenské kultúrne vzťahy a otázka inonárodných vplyvov). Osobnosti literárneho realizmu tzv. „prvej vlny“: Svetozár Hurban Vajanský a Pavol Országh Hviezdoslav. Autorské poetiky E. M. Šoltésovej, T. Vansovej a M. Kukučina. Literárne reprezentácie „ľudu“. Prostredie dediny v slovenskom literárnom realizme. Alternatívy k ideálnemu realizmu. Tzv. „druhá vlna“ lit. realizmu: vstup do 20. storočia. Koniec ideálneho realizmu. Žánrové konfigurácie lit. realizmu. Slovenský cestopis na prelome 19./20. storočia. Spory medzi hlasistami	

Strana: 2 a Martinčanmi. Národný buditeľ v čase moderny: Jozef Gregor Tajovský. Úniky z realizmu: Božena Slančíková Timrava. Subjektivizácia a smerovanie k moderne: novelistika J. Jesenského. Medzigenerácia (J. Čajak, M. Rázus, L. N. Jégé, Ľ. Podjavorinská). Dráma. Princípy realistického pohľadu v dramatickej tvorbe (J. G. Tajovský a iní).					
Odporúčaná literatúra:					
Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:					
Poznámky:					
Hodnotenie predmetov					
Celkový počet hodnotených študentov: 30					
A	B	C	D	E	FX
36.67	30.0	20.0	0.0	13.33	0.0
Vyučujúci: Mgr. Vladimíra Mravcová, PhD.					
Dátum poslednej zmeny: 10.09.2025					
Schválil: osoba zodpovedná za realizáciu študijného programu: doc. PhDr. Dana Baláková, PhD.					

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: KATOLÍCKA UNIVERZITA V RUŽOMBERKU	
Fakulta: Filozofická fakulta	
Kód predmetu: KSJL/01S30203W/23	Názov predmetu: Staršia literatúra (RŠ)
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Forma výučby: Cvičenie Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách): Týždenný: Za obdobie štúdia: 10s Metóda štúdia: prezenčná	
Počet kreditov: 0	Pracovná záťaž: 0 hodín
Odporúčaný semester/trimester štúdia: 1.	
Stupeň štúdia: N	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: Podmienky na absolvovanie predmetu: a) 50 % hodnotenia tvorí účasť na hodinách, na ktorých sa študent aktívne zapája do interpretácií jednotlivých umeleckých textov, vypracováva čiastkové úlohy, za čo získava body (potrebné získať minimálne 60 %) b) 50 % hodnotenia tvorí písomný test (je potrebné získať minimálne 60 % z celkového bodového hodnotenia)	
Výsledky vzdelávania: Vedomosti: Získa vedomosti z časti literárnych dejín vymedzenej ako staršia slovenská literatúra. Zručnosti: Dokáže identifikovať poetiku stredoveku, humanizmu a renesancia a baroka s ohľadom na špecifické podmienky vývinu slovenskej literatúry v rámci Veľkej Moravy, neskôr Uhorskej a Rakúsko-Uhorskej monarchie. Dokáže pomenovať problematiku interpretácie diel staršej slovenskej literatúry. Metóda/spôsob overenia – aktívna účasť na spoločnej interpretácii jednotlivých textov. Svoje výstupy odovzdáva aj písomne. Verbálne hodnotenie „dobré“ z 5 stupňovej škály. Kompetencie: Na základe získaného odborného podložia dokáže využiť nadobudnuté zručnosti a kompetencie v literárno-komunikačnom vzdelávaní. Metóda/spôsob overenia – ústna/písomná skúška, ktorá pozostáva z teoretickej a interpretačnej časti vopred zverejnených tém, hodnotenie „dobré“ z 5 stupňovej škály.	
Stručná osnova predmetu: Stručná osnova predmetu: Pojmy a základná terminológia zodpovedajúca prehľadu o literárnom vývoji na Slovensku počas stredoveku, humanizmu a renesancie, baroka. Charakteristika spoločenských podmienok všetkých literárnych smerov obdobia a základné periodizačné medzníky jednotlivých období. Tvorba hlavných predstaviteľov stredoveku, humanizmu, renesancie a baroka. Literárne druhy a žánre jednotlivých období. Staroslovienske obdobie. Literárne pamiatky slovenskej stredovekej literatúry a literárne pamiatky obdobia panstva latinskej kultúry. Špecifiká prijímania humanistických myšlienok a renesančnej poetiky u nás. Historické spevy humanizmu a renesancie a historické piesne z obdobia baroka. Lúbozná lyrika humanizmu a renesancie a baroková alamódová lyrika. Duchovná lyrika humanizmu a renesancia (Eliáš Láni, Ján Silván a ďalší) a duchovná lyrika baroka	

(spevníky). Latinská básnická tvorba humanizmu a renesancie (M. Rakovský, J. Jacobeus, Strana: 2 J. Koppay, P. Rubigal, J. Sambucus, J. Filický a iní). Didakticko-reflexívna poézia obdobia baroka (Hugolín Gavlovič a Peter Benický). Sociálna, zbojnícka, jarmočná a pijanská poézia baroka. Renesančná dráma (P. Kyrmezer a J. T. Mošovský) a dráma v období baroka. Memoárová a cestopisná próza. Národné a jazykové obrany a chvály.					
Odporúčaná literatúra: MIŠIANIK, J.: Dejiny staršej slovenskej literatúry I. Bratislava, 1958 MINÁRIK, J.: Stredoveká literatúra. Bratislava, 1980 MINÁRIK, J.: Renesančná a humanistická literatúra. Bratislava, 1985 MINÁRIK, J.: Baroková literatúra. Bratislava 1984 MIŠIANIK, J.: Antológia staršej slovenskej literatúry. Bratislava, 1964 ŠMATLÁK, S.: Dejiny slovenskej literatúry I., Bratislava : Literárne informačné centrum, 2007					
Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:					
Poznámky:					
Hodnotenie predmetov Celkový počet hodnotených študentov: 29					
A	B	C	D	E	FX
37.93	37.93	10.34	3.45	3.45	6.9
Vyučujúci: PaedDr. Beáta Pošteková, PhD.					
Dátum poslednej zmeny: 01.03.2024					
Schválil: osoba zodpovedná za realizáciu študijného programu: doc. PhDr. Dana Baláková, PhD.					

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: KATOLÍCKA UNIVERZITA V RUŽOMBERKU	
Fakulta: Filozofická fakulta	
Kód predmetu: KSJL/01S30207W/20	Názov predmetu: Svetová literatúra (RŠ)
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Forma výučby: Cvičenie Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách): Týždenný: Za obdobie štúdia: 10s Metóda štúdia: prezenčná	
Počet kreditov: 0	Pracovná záťaž: 0 hodín
Odporúčaný semester/trimester štúdia: 2.	
Stupeň štúdia: N	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: a) 50 % hodnotenia tvorí účasť na hodinách, na ktorých sa študent aktívne zapája do interpretácií jednotlivých umeleckých textov a vypracuje seminárnu prácu na vybrané dielo zo svetovej literatúry b) 50 % hodnotenia tvorí písomný test (je potrebné získať minimálne 60 %)	
Výsledky vzdelávania: Vedomosti: Získa vedomosti o najvýznamnejších literárnych epochách, autorských poetikách a hodnotách kultúrneho dedičstva jednotlivých národov. Metóda/spôsob overenia – ústna prezentácia na hodine, verbálne hodnotenie „dobré“ z 5 stupňovej škály. Zručnosti: Interpretuje a analyzuje zásadné diela svetovej literatúry s ohľadom ich využitia v školskej praxi. Identifikuje vnútro literárne súvislosti medzi jednotlivými národnými literatúrami. Metóda/spôsob overenie – aktívna účasť na spoločnej interpretácii textov a vypracovanie seminárnej práce na vybranú tému, za čo študent získava body. Kompetencie: Na základe získaného odborného podložia dokáže využiť nadobudnuté zručnosti a kompetencie v literárno-komunikačnom vzdelávaní. Metóda/spôsob overenia – písomná skúška, potrebné získať minimálne 60 % z bodového hodnotenia.	
Stručná osnova predmetu: Čo je svetová literatúra? Metódy jej skúmania. Periodizácia. Pripomenutie najstarších literárnych pamiatok kultúrnych dejín: starovek, stredovek, humanizmus a renesancia. Keď „rozum“ vystriedal „cit“: klasicizmus verzus romantizmus a jeho premeny v jednotlivých národných literatúrach. Realizmus ako úsilie o umelecké poznávanie objektívnej skutočnosti. Román realizmu v ruskej, francúzskej a anglickej literatúre. Najvýznamnejšie vývinové prúdy druhej polovice 19. st. vo francúzskej literatúre. Umelecké avantgardy, moderné básnické smery: expresionizmus, dadaizmus, futurizmus a kubofuturizmus. Literatúra medzi dvoma svetovými vojnami (1918 – 1945). Próza tzv. „Stratenej generácie“. Analytická próza v 20. storočí. Existencializmus – filozofia a jej umelecká realizácia. Experimentátorská línia v modernej próze (francúzska, nemecká, anglická a česká lit.). Severská moderná próza a dráma. Novoromantizmus. Francúzsky a švajčiarsky regionalizmus. „Beat generation“ (americká lit.) a jej odkaz pre ďalšie generácie. Neorealizmus v	

talianskej literatúre. Absurdné divadlo. Nový román. Magický realizmus. Výber jednotlivých diel je podmienený Štátnym vzdelávacím programom, jeho rámcovými učebnými plánmi.

Odporúčaná literatúra:

BAŠTÍN, Š. – OLEXA, J. – STUDENÁ, Z.: Dejiny anglickej a americkej literatúry. Bratislava, 1993

CVRKAL, I.: Kapitoly z moderny, avantgardy a postmoderny, Ústav svetovej literatúry SAV, 1996

CVRKAL, I.: Štúdie z európskych literatúr 20. storočia, Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1983

ECO, U.: Zpověď mladého romanopisce, Argo, 2013

ECO, U.: Umění a krása ve středověké estetice, Argo, 2007

PAŠTEKA, J.: Německé siluety. Bratislava: Petrus, 2011

PIŠŮT, M. a kol.: Dejiny svetovej literatúry I, II. Bratislava, 1963

STROMŠÍK, J.: Od Grimmelschhausena k Dürrenmattovi – Kapitoly z německé literatury, nakladatelství H+H, 1994

VANTUCH, A.: Dejiny francúzskej literatúry, Bratislava: Causa, 1995

VANTUCH, A.: Homér a homérsky svet. Bratislava, 1960

VODIČKA, F. a kol.: Svět literatury I. Praha, 1967.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 81

A	B	C	D	E	FX
44.44	34.57	13.58	2.47	3.7	1.23

Vyučujúci: Mgr. Vladimíra Mravcová, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 17.09.2025

Schválil:

osoba zodpovedná za realizáciu študijného programu:

doc. PhDr. Dana Baláková, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: KATOLÍCKA UNIVERZITA V RUŽOMBERKU	
Fakulta: Filozofická fakulta	
Kód predmetu: KSJL/01S30214W/23	Názov predmetu: Syntax slovenského jazyka (RŠ)
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Forma výučby: Cvičenie Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách): Týždenný: Za obdobie štúdia: 12s Metóda štúdia: prezenčná	
Počet kreditov: 0	Pracovná záťaž: 0 hodín
Odporúčaný semester/trimester štúdia: 3.	
Stupeň štúdia: N	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: • aktívna účasť na seminároch • prezentácia aplikačných schopností vzťahujúcich sa na preberané témy • písomná skúška: celkový výsledok úspešného absolvovania predstavuje hodnotenie zahŕňajúce aplikačnú i vedomostnú časť v celkovom percentuálnom rozpätí: 100 – 93 % A, 92 – 85 % B, 84 – 77 %, 76 – 69 %, 68 – 60 %, 59 – 0 % Fx	
Výsledky vzdelávania: Výsledky vzdelávania: Vedomosti: • získanie poznatkov o syntaktickom systéme súčasnej slovenčiny na pozadí explanačného prístupu v reláciách gramatického systému, ako aj v prieniku s ďalšími lingvistickými disciplínami • disponovanie vzťahovo-argumentačnými vedomosťami o syntaktickom systéme a jeho zákonitostiach, o spôsobe a podmienkach jeho fungovania s reflexiou v komunikácii • porozumenie sociopragmatickým kontextom a komunikačným súvislostiam v súčasnej slovenčine Zručnosti: • aplikácia získaných poznatkov o syntaktickom systéme súčasnej slovenčiny z hľadiska ich komunikačného a pedagogického využitia • disponovanie vzťahovo-argumentačnými vedomosťami o syntaxi a jej zákonitostiach, o spôsobe a podmienkach jej fungovania s reflexiou v komunikácii • získanie aplikačných zručností analyticko-syntetického charakteru v rámci gramatického systému jazyka • rozvíjanie kritického, pružného a tvorivého myslenia v rámci konkrétnych jazykovokomunikačných situácií v ústnom aj písomnom prejave z hľadiska ne/príznačnosti • syntéza získaných poznatkov v komunikačných činnostiach a zručnostiach Kompetentnosti: • schopnosť vyjadrovať sa súčasnou odbornou terminológiou vlastnou danému odboru • efektívne komunikačné uplatňovanie syntaktických noriem so zreteľom na širší socio-kultúrny kontext • schopnosť flexibilne adaptovať svoje odborné znalosti na meniace sa podmienky spoločensko-komunikačnej praxe a aj v intenciách nových jazykovedných prístupov	

- na základe získaného odborného podložia schopnosť reflektovať, hodnotiť a prezentovať syntaktické javy zrozumiteľnou formou pre žiakov i laickú verejnosť
- schopnosť formulovať hypotézy a závery využiteľné v oblasti jazykovo-komunikačného vzdelávania

Stručná osnova predmetu:

Vymedzenie syntaxe aj jej vzťah k ostatným jazykovým rovinám. Syntaktický systém jazyka (syntaktické jednotky, vzťahy, prostriedky a pravidlá). Sémantické a formálnosyntaktické vzťahy, typy syntagiem a ich štruktúra. Veta a výpoveď. Sémantická stavba vety, sémantické vetné typy a ich vzorce. Gramatická stavba vety, konštitutívne a fakultatívne prvky gramatickej stavby vety, gramatické vetné typy a ich vzorce. Pojem vetného člena. Základné a rozvíjacie vetné členy. Príznačkové syntaktické konštrukcie. Vzťah modálnosti a komunikačnej funkcie. Aktuálne členenie výpovede. Základné činitele slovenského slovosledu. Polopredikatívne konštrukcie. Súvetie, základné znaky. Klasifikácia na základe formálnosyntaktických a sémantikosyntaktických vzťahov. Pravá a nepravá hypotaxa. Pravá a nepravá parataxa. Vetosled v priraďovacom a podradovacom súvetí. Zložené súvetie, jeho základné štruktúry a typy.

Odporúčaná literatúra:

Odporúčaná literatúra:

Oravec, J. – Bajžíková, E.: Súčasný slovenský jazyk. Syntax. Bratislava 1984, 1986.

Moško, G.: Príručka vetného rozboru. Prešov 2006.

Ivanová, M.: Syntax slovenského jazyka. Prešov 2011.

Kačala, J.: Skladba slovenského jazyka. Martin 2025.

Bajžíková, E.: Slovenský jazyk – Textová syntax. Bratislava 1995.

Dolník, J. – Bajžíková, E.: Textová lingvistiká. Bratislava 1998.

Ivanová, M. – Sokolová, M. – Kyseľová, M. – Perovská, V.: Valenčný slovník slovenských slovies na korpusovom základe. Prešov: FF PU 2014.

Mistrík, J.: Slovosled a vetosled v slovenčine. Bratislava 1966.

Nižníková, J.: Vetné modely v slovenčine. Prešov 2001

Nižníková, J. – Sokolová, M. a kol.: Valenčný slovník slovenských slovies. Prešov 1998.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský jazyk

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 29

A	B	C	D	E	FX
0.0	24.14	20.69	37.93	17.24	0.0

Vyučujúci: doc. PhDr. Dana Baláková, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 09.09.2025

Schválil:

osoba zodpovedná za realizáciu študijného programu:

doc. PhDr. Dana Baláková, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: KATOLÍCKA UNIVERZITA V RUŽOMBERKU	
Fakulta: Filozofická fakulta	
Kód predmetu: KSJL/01S30202W/23	Názov predmetu: Teória literatúry (RŠ)
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Forma výučby: Cvičenie Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách): Týždenný: Za obdobie štúdia: 16s Metóda štúdia: prezenčná	
Počet kreditov: 0	Pracovná záťaž: 0 hodín
Odporúčaný semester/trimester štúdia: 1.	
Stupeň štúdia: N	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: 1. Priebežné hodnotenie: - Esej na tému: Čo je pre mňa literatúra? Prečo som sa ju rozhodol/la študovať? - Postupné osvojovanie si vedomostí z prednášok a domácich заданий. - Načítanie textov a ich reflexia na seminárnu časť kurzu (práca v skupinách) – blok 11. - 16. - Vypracovanie a zaslanie všetkých domácich заданий (systém MOODLE). 2. Hodnotený testovanie vedomostí a zručností: Znamka z kurzu TL vznikne súčtom hodnotení dvoch písomných prác. - Jedna písomná práca bude zameraná na problematiku: štylistika a obraznosť umeleckého textu, rým, strofa, rytmus, metrom, veršové systémy slovenčiny - druhá na problematiku: literárne druhy a žánre - Minimálna úspešnosť z oboch testov (za každý test zvlášť) je 60%. V prípade neúspešnosti prebehne ďalší opravný termín na každú tému.	
Výsledky vzdelávania: Teória literatúry je vstupnou bránou do sveta literatúry, nástroj na múzický prístup k literárnemu dielu. Umožní absolventom a absolventkám kurzu podprieť svoj intuitívny prístup k literatúre odbornými vedomosťami a zručnosťami. Kurz je zameraný na jazyk poézie a na otázky literárnych druhov a žánrov. Zameranie predmetu je teoretické (informatívne), interpretačné (analýza a komparácia) a praktické (s možnosťou študentov a študentiek tvoriť niektoré jednoduché žánrové varianty). Nasmerovanie kurzu je zamerané na uplatnenie v pedagogickej praxi.	
Stručná osnova predmetu: 1.– 2. Vlastné reflektovanie literatúry a jej hodnôt (esej). Štylistika a obraznosť umeleckého textu. 3.– 6. Eufónia, rým, strofa. 7.– 10. Rytmus a metrum. Veršové systémy v slovenčine. 11. – 12. Genologický systém: literárny druh – žáner – žánrový variant – žánrová forma – žánrová krajina. Základné literárne druhy: lyrika, epika, dráma. Epika a epické žánre. Vývin románu. 13. – 14. Lyrika a lyrické žánre – svetské a duchovné. Pásmo ako forma myslenia a cítenia moderného človeka. 15. – 16. Dráma a dramatické žánre. Nové javiskové formy. Seminárny blok 11. – 16. (práca s textom, tvorba a prezentácia vlastných textov):	

- poviedka, novela, rozprávka / anekdota, bájka, podobenstvo, humoreska, reportáž - porekadlo, óda, balada, modlitba, žalm, litanie / akrostich, paralipomenon, haiku, kaligram, sonet / literarizovaný hymnus, literarizovaná modlitba, literarizovaný žalm, literarizované litanie, epitaf - analýza divadelného záznamu SKD v Martine: Štúrovci. Koncert zrušený, Výkriky bez ozveny / skupinová analýza prózy P. Pišťánka: Mladý Dôňč / prezentácia vlastných textov Kľúčové žánre lyriky, epiky, drámy: aforizmus, akrostich, alba, anekdota, bábková hra (aj typy bábok), bájka, balada, báseň v próze, básnická modlitba, blues, bylina, cento, cestopis, činohra, črta, elégia, epigram, epitaf, epos, esej, estráda, fantasy, fraška, gag, gestá, gnóma, grafitti, groteska, happening, humoreska, hymnus, idyla, inscenácia, jarmočná pieseň, kabaret, kaligram, komédia, komiks, kronika, legenda, libreto, litanie, manga, melodráma, memoáre, mirákuly, monodráma, muzikál, mystéria, mýtus, nonsense, novela, óda, opera, opereta, paralipomenon, pásmo, performancia, pieseň, podobenstvo, poéma, porekadlo, povest', poviedka, pranostika, príslovie, reportáž, riekanka, román, romanca, rozhlasová hra, rozprávka, sci-fi, show, sitcom, sonet, tragédia, tragikomédia, utópia, western Poznámka: Pri jednotlivých žánroch je potrebné vedieť ich pôvod (obdobie vzniku, prípadne zakladateľa), znaky žánrovej matrice a základné diela domácej a svetovej literatúry.					
Odporúčaná literatúra: HARPÁŇ, Michal: Teória literatúry. Bratislava: ESA, 1994. JUHÁSOVÁ, Jana: Slovníček z básničiek. Bratislava: SLC, 2023. MOCNÁ, D. – PETERKA, J. A KOL.: Encyklopedie literárních žánrů. Praha: Paseka, 2004 (bude zaslaná cez Uschovna.cz) ŽILKA, Tibor: Poetický slovník. Bratislava: Tatran, 1987.					
Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: slovenský, niektoré odborné texty sú v češtine					
Poznámky:					
Hodnotenie predmetov Celkový počet hodnotených študentov: 28					
A	B	C	D	E	FX
10.71	14.29	28.57	21.43	21.43	3.57
Vyučujúci: doc. Mgr. Jana Juhášová, PhD.					
Dátum poslednej zmeny: 10.09.2025					
Schválil: osoba zodpovedná za realizáciu študijného programu: doc. PhDr. Dana Baláková, PhD.					

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: KATOLÍCKA UNIVERZITA V RUŽOMBERKU	
Fakulta: Filozofická fakulta	
Kód predmetu: KSJL/01S30215W/23	Názov predmetu: Vývin slovenského jazyka (RŠ)
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Forma výučby: Cvičenie Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách): Týždenný: Za obdobie štúdia: 10s Metóda štúdia: prezenčná	
Počet kreditov: 0	Pracovná záťaž: 0 hodín
Odporúčaný semester/trimester štúdia: 4.	
Stupeň štúdia: N	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: aktívna účasť a príprava na hodiny, absolvovanie skúšky: 100 – 93 % A, 92 – 85 % B, 84 – 77 %, 76 – 69 %, 68 – 60 %, 59 – 0 % Fx	
Výsledky vzdelávania: Vedomosti: • disponovanie vedomosťami o historickej vývinovej línii slovenského jazyka, o komplexe relevantných historických jazykových zmien ako predpokladu pre porozumenie vzťahovým súvislostiam v etnokultúrnom slovanskom jazykovom rámci a ako príspevok k hlbšiemu poznaniu jej diferencovanej súčasnej podoby a súčasným jazykovým zmenám • získanie odborných a metodologických vedomostí vo vzťahových súvislostiach (diachrónna – synchronná dynamika slovenského jazyka, slovenčina – slovanské jazyky) pre potreby školskej praxe Zručnosti: • analýza vzťahu jazyka, spoločnosti a kultúry v jednotlivých vývinových obdobiach • uplatnenie vedeckého systému odboru v didaktickom systéme vyučovacieho predmetu • vysoká úroveň ovládania slovenského jazyka v rozmanitých komunikačných sférach na pozadí porozumenia prejavom dynamiky jazyka ako variantnosti jazyka v čase Kompetentnosti: • schopnosť formulovať odborný problém, vzťahovo-analyticky nazerať na prirodzenosť javov v súčasnom jazyku z pohľadu použiteľnej minulosti • schopnosť kriticky reagovať na jazykové podnety súvisiace s premietaním minulosti jazyka do jeho prítomnosti i v slovanskom kultúrno-jazykovom kontexte • rozvinuté inovatívne a kritické myslenie pri uvažovaní o analogických procesoch na úrovni diachrónnej a synchronnej dynamiky v jazyku • samostatnosť pri analýze, hodnotení a riešení jazykových problémov/otázok vzťahujúcich sa na minulé – súčasné, slovenské – slovanské, západoslovenské – stredoslovenské – východoslovenské • kompetencia odborne prezentovať výsledky vedeckých pozorovaní, analýz, interpretácií a zovšeobecnení	
Stručná osnova predmetu:	

Diachrónna dynamika jazyka a typy jazykových zmien. Princíp analógie a vývinu v jazyku. Problematika genézy slovenského jazyka. Teórie o pôvode slovenčiny. Charakteristika základných znakov západoslovanského a nezápadoslovanského pôvodu v praslovanskom základe slovenčiny. Hlavné zmeny v praslovanskom základe slovenčiny. Vývin vokalického a konsonantického systému slovenčiny. Vývin morfológického systému slovenčiny. Z problematiky historickej slovo tvorby a vývinu lexikálnej zásoby slovenčiny.

Odporúčaná literatúra:

Odporúčaná literatúra:

Krajčovič, R.: Vývin slovenského jazyka a dialektológia. 1. vyd. Bratislava: SPN 1988, 2. vyd. Bratislava: Univerzita Komenského 2009.

Krajčovič, R.: Slovenčina a slovanské jazyky. II. Fonologický vývin. Bratislava: Univerzita Komenského 2003.

Kováčová, V.: Z problematiky archaizmov v slovenských nárečiach (s osobitným zreteľom na sotácke nárečia severovýchodného Zemplína). Ružomberok: Verbum 2015.

Pauliny, E.: Fonologický vývin slovenčiny. Bratislava: Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied 1963.

Pauliny, E.: Vývin slovenskej deklinácie. Bratislava: Veda 1990.

Dolník, J. – Mlacek, J. – Žigo, P.: Princípy jazyka. Bratislava: Univerzita Komenského 2003.

Dolník, J. a kol.: Princípy stavby, vývinu a fungovania slovenčiny. Bratislava: Univerzita Komenského 1999.

Žigo, P.: Analógie a anomálie v substantívnej deklinácii slovanských jazykov. Bratislava: Veda 2012.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenčina

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 30

A	B	C	D	E	FX
10.0	6.67	30.0	26.67	26.67	0.0

Vyučujúci: doc. PhDr. Viera Kováčová, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 01.09.2025

Schválil:

osoba zodpovedná za realizáciu študijného programu:

doc. PhDr. Dana Baláková, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: KATOLÍCKA UNIVERZITA V RUŽOMBERKU					
Fakulta: Filozofická fakulta					
Kód predmetu: KSJL/01S30204W/20		Názov predmetu: Základy slavistiky (RŠ)			
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Forma výučby: Cvičenie Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách): Týždenný: Za obdobie štúdia: 6s Metóda štúdia: prezenčná					
Počet kreditov: 0		Pracovná záťaž: 0 hodín			
Odporúčaný semester/trimester štúdia: 1.					
Stupeň štúdia: N					
Podmieňujúce predmety:					
Podmienky na absolvovanie predmetu:					
Výsledky vzdelávania:					
Stručná osnova predmetu:					
Odporúčaná literatúra:					
Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:					
Poznámky:					
Hodnotenie predmetov Celkový počet hodnotených študentov: 89					
A	B	C	D	E	FX
8.99	76.4	7.87	0.0	0.0	6.74
Vyučujúci: prof. Jaromír Krško, PhD.					
Dátum poslednej zmeny:					
Schválil: osoba zodpovedná za realizáciu študijného programu: doc. PhDr. Dana Baláková, PhD.					

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: KATOLÍCKA UNIVERZITA V RUŽOMBERKU	
Fakulta: Filozofická fakulta	
Kód predmetu: KSJL/01S30200W/23	Názov predmetu: Úvod do štúdia slovenského jazyka (RŠ)
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Forma výučby: Cvičenie Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách): Týždenný: Za obdobie štúdia: 4s Metóda štúdia: prezenčná	
Počet kreditov: 0	Pracovná záťaž: 0 hodín
Odporúčaný semester/trimester štúdia: 1.	
Stupeň štúdia: N	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: • aktívna účasť na prednáškach • písomná skúška: úspešné absolvovanie zahŕňa vedomostnú aj aplikačnú časť na základe hodnotenia v percentuálnom rozpätí: 100 – 93 % A, 92 – 85 % B, 84 – 77 %, 76 – 69 %, 68 – 60 %, 59 – 0 % Fx	
Výsledky vzdelávania: Výsledky vzdelávania: Vedomosti: • získanie základných poznatkov z lingvistiky a jej dejín • nadobudnutie znalostí o vzniku a vývine jazyka, o jazykovom systéme ako celku, jeho jednotlivých subsystemoch, základných jednotkách konkrétnych rovin, a to na úrovni langue/parole • disponovanie vzťahovo-argumentačnými vedomosťami o jazyku a jeho zákonitostiach, o spôsobe a podmienkach jeho fungovania v príslušných jazykových rovinách s reflexiou v komunikácii • porozumenie sociopragmatickým kontextom a komunikačným súvislostiam Zručnosti: • aplikácia získaných poznatkov z hľadiska ich komunikačného a pedagogického využitia • syntéza získaných poznatkov v komunikačných činnostiach a zručnostiach Kompetentnosti: • schopnosť aplikácie poznatkov v rámci jednotlivých lingvistických disciplín, uvažovať o jednotlivých kategóriách naprieč všetkými úrovňami jazykového systému • schopnosť vyjadrovať sa modernou terminológiou odboru • na základe odborných poznatkov prezentovať problematiku zrozumiteľnou formou pre žiakov i laickú verejnosť	
Stručná osnova predmetu: Lingvistika a jej vymedzenie. Z dejín lingvistiky. Vznik a vývin jazyka, klasifikácia jazykov. Jazyk a jeho funkcie. Jazyk ako systém znakov. Členenie jazykového systému a základné lingvistické disciplíny. Slovenský národný jazyk a jeho členenie (stratifikácia). Komunikácia a komunikačný proces.	

Odporúčaná literatúra:

ČERMÁK, F.: Jazyk a jazykověda. Praha 2004.

ČERNÝ, J.: Dějiny lingvistiky. Olomouc 1996.

ČERNÝ, J. – HOLEŠ, J.: Sémiotika. Praha 2004.

DOLNÍK, J.: Všeobecná jazykoveda. Opis a vysvetľovanie jazyka. Bratislava 2009.

MISTRÍK a kol.: Encyklopédia jazykovedy. Bratislava 1993.

ONDRUŠ, Š. – SABOL, J.: Úvod do štúdia jazykov. Bratislava 1987.

SLANČOVÁ, D. – SOKOLOVÁ, M.: Variety hovorenej podoby slovenčiny. Bratislava 1994.

VAŇKO, J.: Komunikácia a jazyk. Nitra 1999.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský jazyk

Poznámky:**Hodnotenie predmetov**

Celkový počet hodnotených študentov: 28

A	B	C	D	E	FX
21.43	10.71	35.71	17.86	10.71	3.57

Vyučujúci: doc. PhDr. Dana Baláková, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 09.09.2025

Schválil:

osoba zodpovedná za realizáciu študijného programu:

doc. PhDr. Dana Baláková, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: KATOLÍCKA UNIVERZITA V RUŽOMBERKU	
Fakulta: Filozofická fakulta	
Kód predmetu: KSJL/01S30218W/23	Názov predmetu: Štylistika (RŠ)
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Forma výučby: Cvičenie Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách): Týždenný: Za obdobie štúdia: 12s Metóda štúdia: prezenčná	
Počet kreditov: 0	Pracovná záťaž: 0 hodín
Odporúčaný semester/trimester štúdia: 5.	
Stupeň štúdia: N	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: • aktívna účasť na seminároch • prezentácia aplikačných schopností vzťahujúcich sa na preberané témy • písomná skúška: celkový výsledok úspešného absolvovania predstavuje hodnotenie zahŕňajúce aplikačnú i vedomostnú časť v celkovom percentuálnom rozpätí: 100 – 93 % A, 92 – 85 % B, 84 – 77 %, 76 – 69 %, 68 – 60 %, 59 – 0 % Fx	
Výsledky vzdelávania: Výsledky vzdelávania: Vedomosti: • oboznámenie sa s kľúčovými pojmami a koncepciami súčasnej slovenskej lingvoštylistiky • získanie poznatkov o štylistike ako transdisciplíne, vede o variabilite verbálnej komunikácie • disponovanie vedomosťami o slovenskom jazykovom a etnokultúrnom areáli v synchrónnom sociokultúrnom pohľade Zručnosti: • vysoká úroveň ovládania slovenského jazyka v ústnej a písomnej interakcii v rozmanitých komunikačných sférach • analýza vzťahu jazyka, literatúry, spoločnosti a kultúry s perspektívou rozvoja v rámci profilácie • uplatnenie vedeckého systému odboru v didaktickom systéme vyučovacieho predmetu Kompetentnosti: • schopnosť formulovať odborný problém, vzťahovo-analyticky uvažovať o vymedzenej štylistickej problematike v rámci študijného odboru a s interdisciplinárnymi presahmi • schopnosť kriticky reagovať na jazykové podnety • rozvinuté inovatívne a kritické myslenie pri uvažovaní o analogických procesoch na úrovni synchrónnej dynamiky v jazyku • samostatnosť pri analýze, hodnotení a riešení jazykových problémov súvisiacich s diferencovanosťou verbálnej komunikácie • kompetencia odborne prezentovať výsledky vedeckých pozorovaní, analýz, interpretácií a zovšeobecnení súvisiacich s textom/diskurzom	
Stručná osnova predmetu:	

Vymedzenie predmetu systémovej i interaktívnej štylistiky. Dejiny štylistiky. Centrálné pojmy štylistiky (štýl, štýléma, štýlová norma, štýlová vrstva, štýlotvorný činiteľ). Makrokompozícia textu (slohové postupy). Argumentačná výstavba textu. Socioštylistika, psychoštylistika, kognitívna štylistika. Pragmaštylistika. Štylistika a textika. Intertextovosť a štylistika. Štylistická interpretácia textov. Výrazová teória textu. Štylistika a diskurz. Štylistika a jazyková kultúra. Štylistika neverbálnej komunikácie. Funkčné štýly slovenského spisovného jazyka: náučný, administratívny, umelecký, hovorový, publicistický, esejistický, rečnícky. Štylistické využitie lexiky a gramatických prostriedkov.					
Odporúčaná literatúra: Findra, J.: Štylistika súčasnej slovenčiny. Martin 2013. Findra, J.: Štylistika slovenčiny v cvičeniach. Martin 2005. Mistrik, J.: Štylistika. Bratislava 1997. Slančová, D.: Praktická štylistika. Prešov 1996. Dolník, Juraj – Bajžíková, Eugénia: Textová lingvistika. Bratislava 1998. Hoffmannová, Jana: Stylistika a Praha 1997. Mlacek, Jozef: Sedemkrát o štýle a štylistike. Ružomberok 2007. Orgoňová, O. – Bohunická, A.: Interakčná štylistika. Bratislava 2018. Slančová, D. a kol.: Úvod do štúdia interaktívnej štylistiky I, II. Prešov 2022.					
Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: slovenský jazyk					
Poznámky:					
Hodnotenie predmetov Celkový počet hodnotených študentov: 36					
A	B	C	D	E	FX
16.67	55.56	16.67	8.33	0.0	2.78
Vyučujúci: doc. PhDr. Dana Baláková, PhD.					
Dátum poslednej zmeny: 09.09.2025					
Schválil: osoba zodpovedná za realizáciu študijného programu: doc. PhDr. Dana Baláková, PhD.					